

Kaarepere hariduse-, kogukonna- ja kriisiennetuskeskuse kontseptsioon

Tööversioon

Talv 2024

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. LÄHTEOLUKORD	5
1.1. KEHTNA VALLA PAIKNEMINE JA RUUMILOOGIKA	5
1.2. TEENUSTE KORRALDUS	8
1.2.1. ÜLDHARIDUS.....	8
1.2.2. KULTUURI- JA SELTSITEGEVUS.....	14
1.2.3. RAAMATUKOGUD.....	16
1.2.4. NOORSOOTÕ	17
1.2.5. TURVALISUS JA KRIISIENNETUS	18
1.2.6. KOOSTÕÖ KEHTNA KUTSEHARIDUSKESKUSEGA.....	19
1.3. HETKEOLUKORD VALTU PÕHIKOOIS	20
2. RAHVASTIKUARENGUD JA TULEVIKU TEENUSEVAJADUS	24
2.1. RAHVASTIKUARENG RAPLA MAAKONNAS JA OMAVALITSUSES	24
2.2. RAHVASTIKUARENG KEHTNA VALLAS JA PIIRKONDADES	29
2.3. RAHVASTIKUPROGNOOS KEHTNA VALLAS JA PIIRKONDADES	38
3. KESKUSE KONTSEPTSIOON	44
3.1. TEENUSKORRALDUSE ALTERNATIIVID	44
3.2. ALTERNATIIVI VALIKU PÕHJENDUS	46
3.3. HARIDUS-, KOGUKONNA- JA KRIISIENNETUSKESKUSE KONTSEPTSIOON.....	48
3.3.1. <i>Keskuse arendamise strateegia</i>	48
3.3.2. <i>Pakutavad teenused ja sihtgrupid</i>	50
3.3.3. <i>Vajalik investering ja arendustegevused</i>	51
3.3.4. <i>Tegevus- ja ajakava</i>	54

SISSEJUHATUS

Kehtna Vallavalitsus soovib kaasajastada Valtu Põhikooli kujundades sellest tänapäevase mitmefunktsionaalse keskuse. Kaasajastavas keskuses on plaanis osutada erinevaid kogukonna jaoks olulisi teenuseid, sh üldharidus, raamatukogu, noortekeskus, kultuuri- ja seltsitegevus, kriisiennetus jms. Kuna Valtu Põhikool asub Kaerepere alevikus, on keskuse nimeks **Kaerepere hariduse-, kogukonna- ja kriisiennetuskeskus**¹.

Keskuse rajamisel on kolm laiemat eesmärki:

1. luua eeldused kaasaegsete kliendi vajadustele lähtuvate avalike teenuste osutamiseks;
2. vähendada killustatust ning suurendada sünergiaat koondades erinevates kohtades osutatavad avalikud teenused ühte kaasajastatud hoonesse;
3. arendada välja uuenduslikud teenused (sh kriisiennetus) ja kontseptsioon, mis saaks olla eeskujuks laiemalt maapiirkondadele Eestis.

Kogukonnakeskuse väljaarendamisele on kavas taotleda toetust meetmest „Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused“. Toetust antakse eesmärgiga parandada avalike teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti, korraldades teenuseid kaasaegselt, lähtuvalt rahvastiku vähenemisest, vananemisest ja sihtrühma vajadustest ning soodustades kohaliku omavalitsuse üksuste koostööd mõjusate, terviklike avalike teenuste ja teenusvõrgustike arendamise algatuste elluviimisel, tagades sealjuures erinevate ühiskonnagruppide võrdse kohtlemise ja ligipääsetavuse.

Käesolevas töös on põhjendatud sisulist teenuste ümberkorraldamise vajadust, kaalutud erinevaid alternatiive ning toodud välja parim lahendus nii kogukonna kui ka omavalitsuse jaoks.

Töö koosneb neljast osast:

- **olemasoleva olukorra kirjeldus** (p1) – ülevaade Kehtna valla ja Kaerepere (Valtu) piirkonna asjakohaste teenuste korraldusest (sh üldharidus, kultuuri- ja seltsitegevus, raamatukogud, noorsootöö, turvalisus ja kriisiennetus) koos peamiste väljakutsete määratlemisega
- **tuleviku teenusevajaduse hindamine** (p2) – seniste rahvastiarengute ja tulevikuprognosi väljatoomine Rapla maakonnas, Kehtna vallas ja projekti piirkonnas;
- **keskuse kontseptsiooni kirjeldamine** (p3) – keskuse funktsionaalsuse kirjeldus ja sihtgruppide määratlemine ning alternatiivide analüüs;
- **keskuse teostatavuse ja väljaarendamise kava määratlemine** (p4) – keskuse rajamiseks vajalike investeeringute kirjeldus koos tegevus- ja ajakavaga.

---

¹ Mitmed Kaerepere alevikus praegu tegutsevad asutused kasutavad Valtu nime ((Valtu Põhikool, Valtu Raamatukogu, Valtu Seltsimaja). Mõlema nime kasutamisel on juttu samast asukohast/piirkonnast.

Analüüsi on koostanud OÜ Cumulus Consulting koostöös Kehtna Vallavalitsuse ja mitmete koostööpartneritega (kogukonnaühendused, riigiasutused jne).

1. LÄHTEOLUKORD

1.1. Kehtna valla paiknemine ja ruumiloogika

Kehtna vald paikneb Rapla maakonna lõunaosas ulatudes põhjast lõunasse ligi 40 km ja idast läände ligi 15 km. Kehtna valla naabriteks on Rapla vald ja Märjamaa vald Rapla maakonnast, Türi vald Järva maakonnast ja Põhja-Pärnumaa vald Pärnu maakonnast. Valla halduskeskuseks on Kehtna alevik. Kehtna vald tänastes piirides moodustus pärast kohaliku omavalitsuse korralisi valimisi oktoobris 2017, kui haldusreformi käigus ühinesid endine Kehtna vald ja Järvakandi vald. Vallas on üks alev (Järvakandi), viis alevikku (Kehtna, Kaerepere, Lelle, Keava, Eidapere) ja 43 küla.

Lähtuvalt elanikkonna paiknemisest, kohalikest tõmbekeskustest ja liikumisteedest on omavalitsuse siseselt eristatavad seitse piirkonda (kanti/paikkonda)²: **Eidapere-Lokuta, Inglise, Järvakandi, Keava, Kehtna, Lelle ja Valtu**. Piirkonnad on võetud aluseks rahvastikuanalüüsi koostamisele. Rahvastikuprognoozi koostamisel on liidetud Inglise, Keava ja Lelle kandidid üheks piirkonnaks (joonis 1).

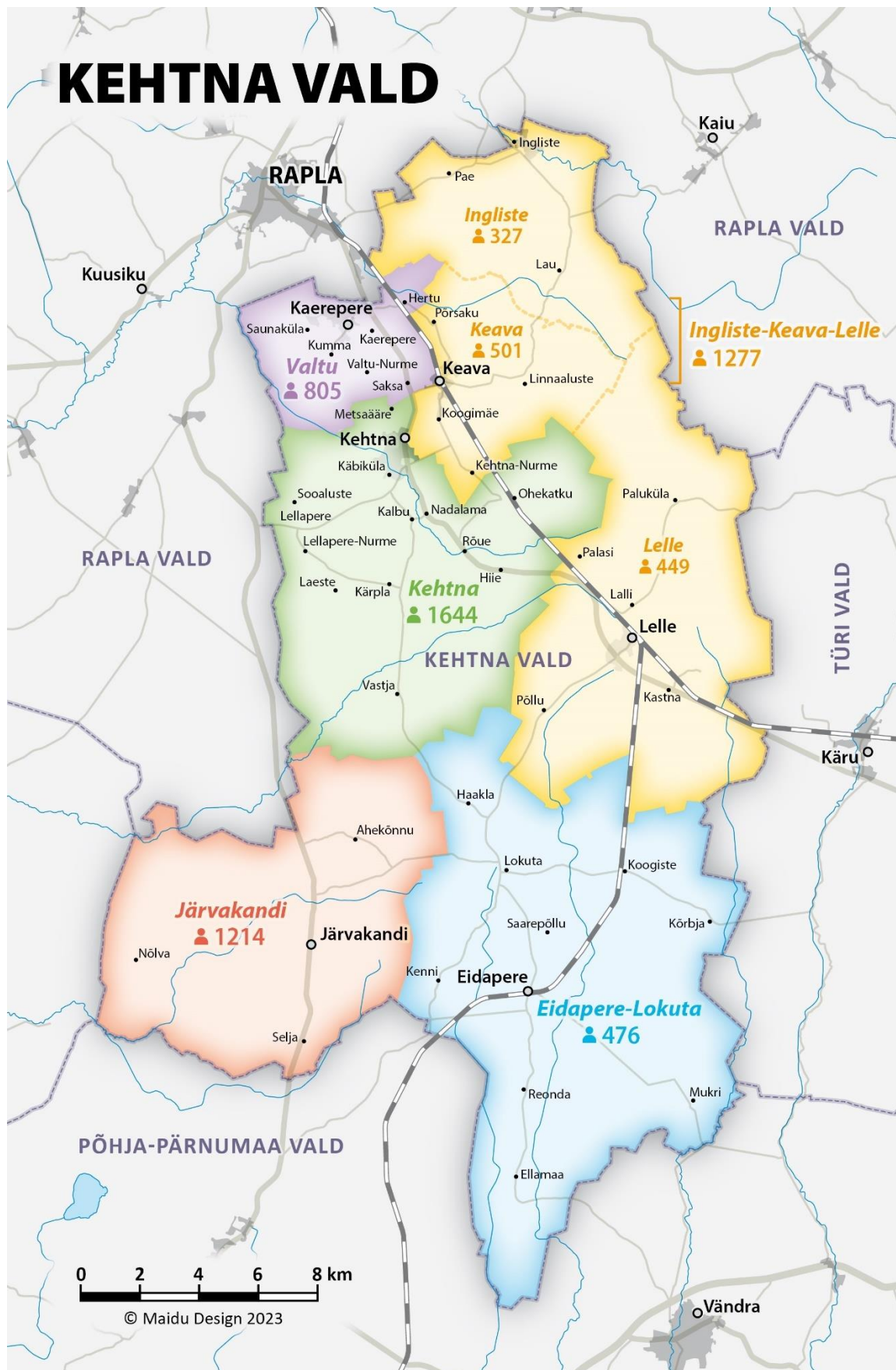
Omavalitsuses tegutsevad 2024. aastal järgnevad peamised asutused :

- **Neli üldhariduskooli:** Eidapere Kool (9-klassiline kool Eidapere alevikus), Järvakandi Kool (9-klassiline kool Järvakandi alevikus), Kehtna Põhikool (9-klassiline kool Kehtna alevikus) ja **Valtu Põhikool (9-klassiline kool Kaerepere alevikus)**
- **Vallaraamatukogu** seitsmes erinevas tegevuskohas (Kehtna, Eidapere, Inglise, Järvakandi, Keava, Lelle, **Valtu**)
- **Noorsootöökeskus** neljas erinevas tegevuskohas (Kehtna, Eidapere, Järvakandi **Kaerepere**)
- **Viis kultuuri- ja seltsimaja** - Eidapere Kultuurikeskus, Järvakandi Kultuurihall, Kehtna Klubi, Lelle Rahvamaja, **Valtu Seltsimaja**
- **Neli lasteaeda** seitsmes asukohas: Eidapere Kool; Järvakandi Lasteaed; **Valtu Lasteaed Pesapuu (3 rühma Kaerepere alevikus)** ja Kehtna Lasteaed Siller (sh rühmad Kehtna alevikus, Inglise külas ja Lelle alevikus)
- **Huvikool** (Kehtna Kunstide Kool) tegevuskohtadega Kehtna alevikus ja Järvakandi alevikus
- **Muuseum** (Järvakandi Klaasimuuseum) Järvakandi alevikus

Omavalitsuses elas rahvastikuregistri andmetel 2024. aasta alguse seisuga 5416 inimest (v.a omavalitsuse täpsusega rahvastik). Elanike arvult on tegemist Rapla maakonna väikseima omavalitsusega.

---

² Regionaalministri 2013. aasta juhend toimepiirkondade käsitlemiseks maakonnaplaneeringutes defineerib kandi kui asustussüsteemi esmase (alama astme) funktsionaalselt tervikliku või ühtse osa, mille moodustab asustusüksus või nende grupp

Joonis 1. Kehtna valla piirkonnad ja rahvaarv piirkondades 1.01.2024

Asustustihedus on kõrgem ja asutustega asulate omavahelised vahemaad on väiksemad valla põhjaosas. Samas jäävad valla lõunaosa suuremad asulad Järvakandi alev ja Eidapere alevik vallakeskusest Kehtna alevikust juba enam kui 15 kilomeetri ja -minuti sõiduaja kaugusele. Maakonnakeskus ja lähim suurem tõmbekeskus Rapla linn on vallakeskusest kümne minuti sõiduaja kaugusel. Kaerepere alevik on lähim piirkonnakeskus nii vallakeskusele Kehtna alevikus kui ka maakonnakeskusele Rapla linnas. Nii kilometraaž kui ka sõiduajad mõlemasse jääb 6-8 km/minuti vahele (Tabel 1).

Tabel 1. Piirkonnakeskuste vahemaad (Regio veebikaart)

Vahemaa (minutit sõiduajaga)	Vahemaa (kilomeetrit)							
	Kehtna	Kaerepere	Järvakandi	Eidapere	Keava	Lelle	Ingliste	Rapla
Kehtna		7	21	25	3	12	15	11
Kaerepere	6		28	32	6	19	11	7
Järvakandi	17	23		13	20	17	36	28
Eidapere	20	26	12		23	14	40	38
Keava	4	5	24	28		15	12	10
Lelle	9	14	16	13	12		27	23
Ingliste	13	10	29	33	11	22		12
Rapla	10	8	21	30	10	19	11	

Omavalitsuse piirkondade põhine teenuskorraldus on arvestades asustusstruktuuri ühelt poolt põhjendatud, kuna keskuste (ja tagamaa) omavaheline kaugus on piisavalt suur ning need on omavahel ka funktsionaalselt nõrgalt seotud. Teisalt ei ole kohapealne demograafiline potentsiaal kõikjal (eriti valla lõuna- ja idapiirkonnas) piisav kõikide kohaliku omavalitsuse teenuste kättesaadavuse tagamiseks.

Lelle, Kehtna ja Keava piirkondade elanikele on vahetult Kaerepere aleviku kõrvalt möödud Tallinn-Viljandi maantee peamiseks liikumisteedeks nii Rapla kui ka Tallinna suunal. See on taganud Kaereperes paiknevatele asutustele ka kohaliku elanikkonna potentsiaalset suurema jalajälje teenuste osutamisel

Käesoleva analüüsi keskne objekt - Kaerepere alevikus paiknev Valtu Põhikool - on Valtu ja naaberpiirkondade elanikele haridusteenuse osutamise punkt olnud juba enam kui 150 aastat. Samas on hetkel tegu pigem monofunktsionaalse objektiga (üldharidus ja huvitegevus), **kuid mis vajab kaasajastamist nii energiatõhususe kui ka funktsionaalsuse (sh ligipääsetavus) vaates. Füüsilise kaasajastamise kõrval on oluline ka kogu aleviku/piirkonna ja ka laiem teenuste sisulise korralduse mõtestamine**, pakkumaks kliendi vajadustest lähtuvalt disainitud avalikke teenuseid.

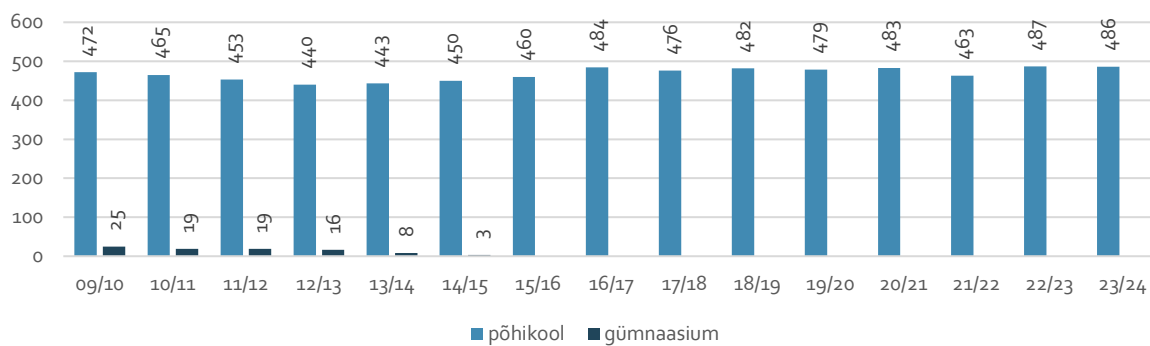
Järgnevas peatükis on vaadatud lühidalt käsitletavate teenuste korralduse hetkeolukorda.

1.2. Teenuste korraldus

Tulenevalt vastavate teenuste osutamisest Kaarepere alevikus ning lähtuvalt valla kui terviku teenusekorralduse kitsaskohtadest ja väljakutsetest, on vaatlusalused teenused: üldharidus, kultuuri- ja seltsitegevus, raamatukogud, noorsootöö, kriisiennetus ning koostöö Kehtna Kutsehariduskeskusega.

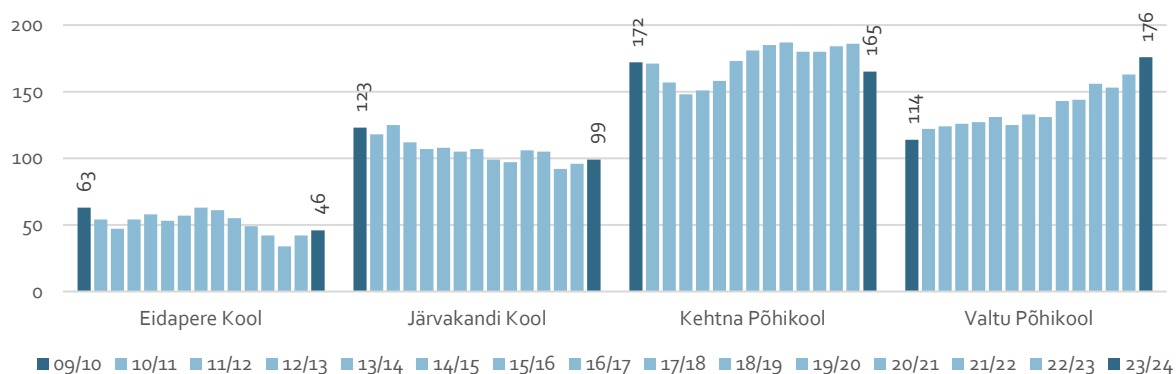
1.2.1. Üldharidus

Võrreldes 15 aasta taguse ajaga on õpilaste arv omavalitsuse koolide põhikooliastmes samaväärne, perioodil on põhikooliõpilaste arv omavalitsuses olnud 440–490 õpilase vahel. Peale väga väikese õpilaste arvuga gümnaasiumiastme sulgemist Järvakandis õppeaastast 15/16, omandavad kõik noored gümnaasiumiharidust väljaspool omavalitsust (joonis 2).

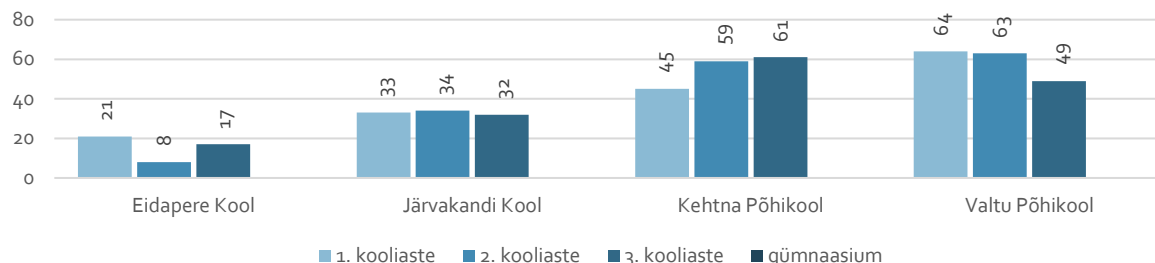
Joonis 2. Õpilaste arv Kehtna valla koolides kokku õppeaastatel 09/10 kuni 23/24 (EHIS)

Õppeaastal 23/24 õppis omavalitsuse neljas põhikoolis kokku 486 õpilast, neist 46 Eidapere Koolis, 99 Järvakandi Koolis, 165 Kehtna Põhikoolis ja 176 Valtu Põhikoolis. Õpilaste arvu muutus on koolides olnud erisuunaline. Eidapere Koolis on õpilaste arv peale langust viimasel paaril õppeaastal taas kasvanud, samas ei ole ka lähiajaloo olnud koolis enam kui u 60 õpilast. Järvakandi Koolis on olnud järjepidev kerge langustrend. Aastaid valla suurimaks kooliks olnud Kehtna Põhikoolis on toimunud järsk õpilaste arvu kahanemine just käesoleval õppeaastal. **Valtu Põhikoolis õpilaste arv on järjepidevalt kasvanud ning on õppeaastal 23/24 ajaloolises kõrgpunktis** (joonis 3).

Joonis 3. Õpilaste arv Kehtna valla koolides põhikooliastmes õppeaastatel 09/10 kuni 23/24 (EHIS)

Õppeaastal 23/24 on Eidapere Koolis arvukaim I kooliaste, Kehtna Põhikoolis II ja III aste, **Valtu Põhikooli I ja II aste**. Järvakandi Koolis jaotuvad õpilased astmete vahel võrdseti (joonis 4).

Joonis 4. Õpilaste arv koolides kooliastmete lõikes õppeaastal 23/24 (EHIS)

Õppeaastal 23/24 moodustavad valla elukoharegistreeringuga õpilased (449 õpilast) 92% põhikoolide õpilastest. Mujalt pärit õpilaste arv on kõikunud 20-50 vahel, õppeaastal 23/24 on neid valla koolides 37. Sadakond õpilast käib põhikoolis väljaspool valda ehk paikne on u 80% põhikooliõpilastest (tabel 2).

Tabel 2. Põhikooliõpilased õppeaastatel 18/19 kuni 23/24 (EHIS)

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
KOV põhikoolides kokku	482	479	483	463	487	486
sh KOV õpilased	448	452	453	442	438	449
sh teise kov õpilased	34	27	30	21	49	37
KOV õpilaste osakaal KOV koolide õpilastest	93%	94%	94%	95%	90%	92%
KOV õpilased kokku	539	548	555	544	544	553
KOV õpilased mujal	91	96	102	102	106	104
KOV õpilastest paikne	83%	82%	82%	81%	81%	81%

Valdav osa väljaspool omavalitsust õppijaid käib põhikoolis Rapla valla koolides, vähemal määral liigutakse ka Tallinna ja Põhja-Pärnumaa valla koolidesse. Absoluutarvud ja proportsioon on möödunud kuuel aastal püsivad stabiilne. Rapla vallast Kehtna valla koolidesse käivate õpilaste arv on viimasel kahel aastal võrreldes varasemaga kõrgem. Samuti on valla koolidesse lisandunud mõned lapsed Põhja-Pärnumaa ja Türi vallast.

Omavalitsuse siseselt on kõige paiksemad Valtu piirkonna põhikooliõpilased (neist 93% õpib Valtu Põhikoolis) ja Järvakandi piirkonna õpilased (neist 88% õpib Järvakandi Koolis). Kehtna piirkonna õpilastest õpib Kehtna Põhikoolis 65% ning Eidapere-Lokuta piirkonna õpilastest Eidapere Koolis 55%. Inglise piirkonnast siirdutakse enim Valtu Põhikooli, Keava piirkonnast võrdseti Kehtna, Valtu ja väljaspool valda asuvasse koolidesse ning Lelle piirkonnast liigub ligi pool lastest Valtu Põhikooli ja kolmandik Eidapere Kooli (tabel 3).

Tabel 3. Põhikooli valikumuster piirkondades õppeaastal 23/24 (EHIS)

Õpilase elukohta piirkond	Koolide asukohta piirkond						Õpilasi piirkonnas kokku	Õpib oma piirkonnas	Õpib oma KOV-is
	Eidapere Kool	Järvakandi Kool	Kehtna Põhikool	Valtu Põhikool	KOV koolides kokku	Mujal koolides			
Eidapere-Lokuta	26	8	3		37	10	47	55%	79%
Ingliste			2	14	16	10	26	0%	62%
Järvakandi	2	79			81	9	90	88%	90%
Keava			20	19	39	20	59	0%	66%
Kehtna		1	122	21	144	44	188	65%	77%
Lelle	15	1	3	20	39	6	45	0%	87%
Valtu			2	91	93	5	98	93%	95%
Mujal omavalitsuses	3	10	13	11	37				
Kokku	46	99	165	176	486	104	553		81%
Piirkonna lapsi	57%	80%	74%	52%					

Põhikooliõpilaste õppimine oma valla koolis kahaneb kooliastmete tõustes. Kui I astmes õpib valla koolides 90% lastest, siis II astmes 86% ning III astmes 69%. Oma piirkonnas õppimisel on III aste samuti üldjuhul madalaima osalusega (tabel 4).

Tabel 4. Oma vallas ja piirkonnas õppimine piirkondade lõikes õppeaastal 23/24 (EHIS)

Õpib oma KOV-is	I aste	II aste	III aste	Kokku
Eidapere-Lokuta	89%	89%	65%	79%
Ingliste	67%	88%	42%	62%
Järvakandi	93%	91%	85%	90%
Keava	88%	60%	46%	66%
Kehtna	83%	82%	69%	77%
Lelle	95%	83%	79%	87%
Valtu	97%	95%	91%	95%
Kokku	90%	86%	69%	81%

Õpib oma piirkonnas	I aste	II aste	III aste	Kokku
Eidapere-Lokuta	61%	44%	55%	55%
Järvakandi	93%	86%	85%	88%
Kehtna	65%	75%	54%	65%
Valtu	94%	95%	86%	93%

Õppeaastate 18/19 kuni 23/24 keskmisena on Eidapere piirkonna põhikooliõpilastest valinud Eidapere Kooli 52%, 27% on käinud koolis väljaspool valda. **Ingliste-Keava-Lelle piirkonna koondvaates on 43% õpilastest valinud Valtu Põhikooli**, 23% Kehtna Põhikooli ning 27% käinud koolis väljaspool valda. Järvakandi piirkonna õpilastest on 86% ja **Valtu piirkonna õpilastest 89% valinud kohaliku kooli**. Kehtna piirkonna õpilastest on kohaliku kooli kasuks otsustanud 70%, **Valtu Põhikoolis käinud 10%** ja väljaspool valda 19% õpilastest (tabel 5).

Tabel 5. Piirkondade õpilaste koolivalikud õppeaastate 18/19 kuni 23/24 keskmine (EHIS)

	Eidapere	Ingliste-Keava-Lelle	Järvakandi	Kehtna	Valtu
Eidapere Kool	52%	6%	1%	1%	0%
Järvakandi Kool	12%	1%	86%	0%	0%
Kehtna Põhikool	5%	23%	1%	70%	2%
Valtu Põhikool	2%	43%	1%	10%	89%
Mujal	27%	27%	11%	19%	10%

Vaadeldes detailsemalt kui palju erinevate piirkondade põhikooliõpilasi on valinud õppimiseks Valtu Põhikooli, on näha, et suuri muutusivalikumustris õppeaastate 18/19 kuni 23/24 jooksul aset leidnud ei ole. Lisaks kohalike õpilaste 90% osalusele moodustab Inglise-Keava-Lelle õpilaste valikutest Valtu Põhikool pidevalt enam kui 40% ja Kehtna piirkonna õpilaste valikutest kümnendiku. Pisut on kasvanud mujalt tulevate õpilaste osakaal (tabel 6).

Tabel 6. Piirkondade õpilaste koolivalikud õppeaastate 18/19 kuni 23/24 keskmine (EHIS)

Õpilase elukoht	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
Eidapere-Lokuta	2	2	1	1	1	
Inglise-Keava-Lelle	49	50	48	45	46	53
Järvakandi		1	3			
Kehtna	19	19	22	21	23	21
Valtu	67	67	73	78	79	91
Mujal	6	5	9	8	14	11
Kokku	143	144	156	153	163	176
Eidapere-Lokuta	4%	4%	2%	3%	2%	0%
Inglise-Keava-Lelle	44%	46%	46%	41%	41%	41%
Järvakandi	0%	1%	3%	0%	0%	0%
Kehtna	10%	10%	10%	10%	11%	11%
Valtu	89%	88%	87%	87%	88%	93%
Mujal	7%	5%	9%	8%	13%	10%

Nelja 9-klassilise kooli peale arvestatuna kujuneb õppeaastal 23/24 keskmiseks õpilaste arvuks klassikomplektis 13,5 õpilast. Mujal õppijate arv ja osakaal suureneb vanusega. **Kõige suuremad klassikomplektid 1.-6. klassini on Valtu Põhikoolis** (tabel 7).

Tabel 7. Õpilased koolide ja klasside lõikes õppeaastal 23/24 (EHIS)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Kokku
Eidapere Kool	11	5	5	2	1	5	3	7	7	46
Järvakandi Kool	12	13	8	4	16	14	12	9	11	99
Kehtna Põhikool	13	16	16	21	18	20	17	23	21	165
Valtu Põhikool	24	23	17	22	20	21	11	23	15	176
Õpilasi kokku	60	57	46	49	55	60	43	62	54	486
Klassikomplekte kokku	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	36,0
Õpilasi klassikomplekti kohta	15	14,25	11,5	12,25	13,75	15	10,75	15,5	13,5	13,5
Arvestuslikke klassikomplekte (24 õpilast)	2,5	2,4	1,9	2,0	2,3	2,5	1,8	2,6	2,3	20,3
Vahe	1,5	1,6	2,1	2,0	1,7	1,5	2,2	1,4	1,8	15,8
Mujal	4	5	8	3	11	11	15	21	24	102
Mujal osakaal	6%	8%	15%	6%	17%	15%	26%	25%	31%	

Huvitegevus on korraldatud kõikide üldhariduskoolide juures. 2023. a sügisel oli koolides kokku 35 huviringi tegevusajaga 65 tundi nädalas. Ringides osales kokku 454 õpilast, mis on võrreldav suurus koolide õpilaste koguarvuga. Teisalt oli koolide lõikes osalus varieeruv. Näiteks Eidapere Koolis osales iga I astme õpilane kolmes ringis, II astme õpilane kahes ringis ja III astme õpilane ühes ringis, siis Kehtna Põhikoolis oli osalus kordades madalam. Üldjuhul langeb ringides osalemine kooliastme kasvades. **Eriti madal on kooli pakutavas huvitegevuses osalemine Valtu Põhikooli II ja III kooliastmes** (tabel 8).

Tabel 8. Huvitegevus koolides 2023. a sügis (Kehtna Vallavalitsus)

	Huviringide arv	Tegevusaeg nädalas (tundi)	I aste	II aste	III aste	Osalejaid kokku
Eidapere Kool	7	12	60	17	16	93
Järvakandi Kool	8	17	24	59	9	92
Kehtna Põhikool	12	15	32	40	26	98
Valtu Põhikool	8	21	134	33	4	171
Kokku	35	65	250	149	55	454
Osakaal			55%	33%	12%	100%
	Õpilaste arv	Osalejaid ringi kohta	I aste	II aste	III aste	Kokku
Eidapere Kool	46	13,3	286%	213%	94%	202%
Järvakandi Kool	99	11,5	73%	174%	28%	93%
Kehtna Põhikool	165	8,2	71%	68%	43%	59%
Valtu Põhikool	176	21,4	209%	52%	8%	97%
Kokku	486	13,0	153%	91%	35%	93%

Valtu Põhikooli juures tegutseb kokku kaheksa huviringi, valdav osa osalejatest õpib I kooliastmes. Populaarsemad on meisterdamine, spordiring ja võimlemine (tabel 9).

Tabel 9. Huvitegevus Valtu Põhikoolis 2023. a sügis (Kehtna Vallavalitsus)

Huviringi nimetus	Tegevusaeg nädalas (tundi)	I aste	II aste	III aste	Osalejaid kokku
Meisterdamine	3	38			38
Kannel	3	11	3		14
Plokkflööt	2	9	3		12
Teadusring	2	6			6
Võimlemine	4	18	6		24
Spordiring	4	20	17	4	41
Mudilaskoor	2	15	4		19
Jalgratturi koolitus	1	17			17
Kokku	21	134	33	4	171

Koolides oli 2023. aasta sügisel töökohti 103,8, neist 54,8 õpetaja ametikohta. **Toitlustamine on Kehtna ja Valtu koolis korraldatud teenusena** (kooli köök on teenusepakkuja kasutuses). Koolides on keskmiselt 8,9 õpilast õpetaja kohta, sh Eidapere Koolis u 5, Järvakandi Koolis u 8, Kehtna Põhikoolis u 9 ja **Valtu Põhikoolis u 12 õpilast õpetaja kohta**. Töötajate arvu vaates hakkab silma, et hoolimata samaväärsest õpilaste arvust on Kehtna Põhikooli koosseis oluliselt arvukam kui Valtu Põhikoolis (tabel 10).

Tabel 10. Üldhariduskoolide töötajate koosseis 2023 (Kehtna Vallavalitsus)

Koosseis 2023	Eidapere Kool	Järvakandi Kool	Kehtna Põhikool	Valtu Põhikool	Kokku
Juhtkond	0,7	2,0	2,0	1,5	6,2
Õpetaja	9,2	12,2	19,6	13,8	54,8
Abiõpetaja/tugiisik	0,0	0,0	2,0	1,5	3,5
Tugispetsialist	2,0	0,5	2,0	2,2	6,7
Administreerimine ja õppe tugitegevused	0,7	4,5	4,6	2,6	12,4
Toitlustamine	1,8	2,0	0,0	1,0	4,8
Korrahoid ja majandushaldus	3,3	4,8	4,0	3,5	15,6
Kokku	17,6	26,0	34,2	26,1	103,8
Õpilasi õpetaja kohta 22/23	4,6	7,8	9,5	11,9	8,9
Õpilasi õpetaja kohta 23/24	5,0	8,1	8,4	12,8	8,9

Nelja üldhariduskooli pidamise kulude maht on 3,3 miljonit eurot (v.a koolitoit). Kuludest 85% moodustab palgafond suurusega 2,8 miljonit eurot. Koolipidamise kulu omavalitsusele õpilase kohta on 2023. a eelarve alusel 2200 eurot aastas ehk 180 eurot kuus. Kinnitatud kohamaksumus on soodsaim Valtu Põhikoolis (127 eurot kuus) ning kalleim Eidapere Koolis (442 eurot kuus). Õpilaste arvu ja kulude proportsioonis toimub eelarve ümberjagamine Eidapere ja Järvakandi koolile eelkõige Valtu kooli arvel. Koolikohtade mujalt ostmise kulu omavalitsusele on võrreldes koolipidamise kuluga tulenevalt riiklikult kinnitatud määrast soodsam (tabel 11).

Tabel 11. Üldhariduse tegevuskulud 2023. a eelarves (Kehtna Vallavalitsus)

	Eidapere Kool	Järvakandi Kool	Kehtna Põhikool	Valtu Põhikool	Kokku
Põhitegevuse kulud	603 000	798 000	1 079 000	831 000	3 311 000
Töötasud	524 000	699 000	915 000	679 000	2 817 000
sh KOV	162 000	163 000	179 000	140 000	644 000
sh toetusfond	361 000	537 000	736 000	539 000	2 172 000
Majandamiskulud	76 000	89 000	134 000	136 000	435 000
sh energiakulud	39 000	48 000	67 000	47 000	201 000
Toetusfondi majandamiskulud	4 000	10 000	30 000	17 000	60 000
Tööjõukulude osakaal	87%	88%	85%	82%	85%
Energiakulude osakaal	6%	6%	6%	6%	6%
Osakaal kogukuludest	18%	24%	33%	25%	100%
Osakaal õpilastest	9%	20%	34%	36%	100%
Osakaal toetusfondist	16%	24%	34%	25%	100%
Kulu õpilase kohta	5 200	2 500	1 900	1 600	2 200
Kulu õpilase kohta (kuus)	430	210	160	130	180
Kinnitatud kohamaksumus 2023	442	217	133	127	
Õpilasi 23/24	46	99	165	176	486

Koolihoonete seisukord on erinev, hinnanguline investeringuvajaduse maht on kokku enam kui 5 miljonit eurot:

- Valtu Põhikooli seisukord on sõltuvalt hooneosast / tehnosüsteemist rahuldav või hea. Tulenevalt seisukorrast ja ruumikitsikusest on kavandamisel hoone rekonstrueerimine (sh soojustamine) ja juurdeehituse rajamine (saal, söögisaal, tehnoloogia õppeklassid jms). Hinnanguline investeringuvajadus on vahmikus 2-2,4 miljonit eurot;
- Kehtna Põhikooli seisukord on sõltuvalt hooneosast/tehnosüsteemist hea või rahuldav. Hoone vajab fassaadi kaasjastamist ning erinevaid siseviimistlusteid. Hinnanguline investeringuvajadus on suurusjärgus 470 tuhat eurot;
- Järvakandi Kooli seisukord on väga hea. Kool on paar aastat tagasi läbinut täieliku rekonstrueerimise. Tarvis lõpetada võimla soojustamine ning rajada täiendavaid ruume kaasava hariduse õppe korraldamiseks. Hinnanguline investeringuvajadus on suurusjärgus 440 tuhat eurot;
- Eidapere Kooli kasutuses olev hoone on liiga suur, amortiseerunud ja kõrgete energiakuludega. Soovitav on uue hoone ehitamine, mis oleks vastavuses piirkonna teenusevajadusega. Hinnanguline investeringuvajadus on suurusjärgus 2,7 miljonit eurot.

1.2.2. Kultuuri- ja seltsitegevus

Kehtna valla erinevates piirkondades tegutseb viis peamist kultuuriasutust: Valtu Seltsimaja Kaereperes, Kehtna Klubi, Eidapere Rahvamaja, Lelle Rahvamaja ja Järvakandi Kultuurihall.

Asutuste koosseisus tegutseb kokku 16 püsikollektiivi u 190 osalejaga. Orienteeruv tegevusaeg nädalas on u 28 tundi. **Kõige aktiivsem on püsitegevus Valtu Seltsimaja juures** (tabel 12).

Tabel 12. Kultuuritegevuse püsikollektiivid asutustes (andmed 2024. veebruar)

Tegevuskoht	Püsikollektiive	Osalejaid kokku	Tegevusaeg nädalas (tundi)
Eidapere Kultuurikeskus	1	10	2
Järvakandi Kultuurihall	3	24	4
Kehtna Klubi	5	64	10
Lelle Rahvamaja	2	12	3
Valtu Seltsimaja	5	80	9
Kokku	16	190	28

Valtu Seltsimajas tegutsevad kolm rahvatantsurühma, segakoor ja näitering. Osalejate vanus jääb 20-85 eluaasta vahele (tabel 13).

Tabel 13. Kultuuritegevuse püsikollektiivide detailsed näitajad (andmed 2024. veebruar)

Tegevuskoht	Kollektiivi nimetus	Osalejate arv	Tegevusaeg nädalas (tundi)	Tegevuskordade arv nädalas	Osalejate vanusrühm
Valtu Seltsimaja	Valtu naisrühm	12	2	1	25-40
Valtu Seltsimaja	Segarühm "Eks me näe"	20	2	1	20-45
Valtu Seltsimaja	Kaerepere segakoor	28	2	1	20-50
Valtu Seltsimaja	Näitering "Anderaasuke"	10	2	1	20-85
Valtu Seltsimaja	Eakate tantsurühm "Koduläte"	10	1	1	50-85
Kehtna Klubi	Segakoor "Corvus"	18	2	1	25-55
Kehtna Klubi	Rahvatantsurühm "Umsõlg"	16	2	1	35-55
Kehtna Klubi	Linetantsijad	8	2	1	25-55
Kehtna Klubi	Kadritajad	10	2	1	50-70
Kehtna Klubi	Tabatinnad	12	2	1	55-80
Lelle Rahvamaja	Luluansambel "Lepalinnud"	12	2	1	65-87
Lelle Rahvamaja	Lelle kapell	6	1	1	65-87
Järvakandi	Ehani	10	2	1	70-90
Järvakandi	Lauluklubi	6	1	1	40-80
Järvakandi	Kobedad Kintsud	8	2	1	30-50
Eidapere	Sinilill	10	2	1	30-65

Valla kultuuriasutustes toimus 2023 enam kui 130 erinevat kultuurisündmust, **enim neist Valtu Seltsimajas** ja Järvakandi Kultuurihallis. Kultuurisündmustel osales kokku ligi 2500 inimest. Korraldati ka ligi 60 muud sündmust, kokku u 2300 osalejaga. Ruume renditi välja 66 korral (rentimiste peamised põhjused olid koosolekute ja sünnipäevade korraldamine). (tabel 14).

Tabel 14. Sündmused asutustes (andmed 2023.a. alusel)

Tegevuskoht	Kultuurisündmuste* arv aastas	Kultuuri-sündmustel osalejate arv	Muude sündmuste** arv aastas	Muudel sündmustel osalejaid	Ruumide rendikorrad aastas
Eidapere Kultuurikeskus	30	450	5	120	8
Järvakandi Kultuurihall	40	650	10	300	12
Kehtna Klubi	8	150	5	100	15
Lelle Rahvamaja	15	500	27	1 400	16
Valtu Seltsimaja	40	700	12	400	15
Kokku	133	2 450	59	2 320	66

* kontserdid, teatrietendused, kinoseansid jms

** tähtpäevad, kokkutulekud, näitused, avalikud arutelud jms

Hoolimata piirkonna rahvaarvu väiksusest (nt võrreldes Kehtna piirkonnaga), on Valtu Seltsimaja üks kahest suurema tegevusaktiivsusega kultuurimajast vallas ja peamine sündmuste koht valla põhjapiirkonnas.

Kultuuriasutuste koosseisus on 2024. aastal 8,55 ametikohta, nendest Valtu Seltsimajas 1,8 ametikohta (tabel 15).

Tabel 15. Kultuuriasutuste töötajate koosseis (Kehtna Vallavalitsus)

	Eidapere Kultuurikeskus	Järvakandi Kultuurihall	Kehtna Klubi	Lelle Rahvamaja	Valtu Seltsimaja	Kokku
juhataja	0,5	1	1	0,5	1	4
koristaja	0,5	1		0,75	0,8	3,05
muu töökoht	0,5	0,25		0,75		1,5
Kokku	1,5	2,25	1	2	1,8	8,55

Kultuuriasutuste põhitegevuse kulud on 2024. aasta eelarves kokku 300 tuhat eurot. Kulubaas jaotub asutuse vahel suhteliselt võrdselt (tabel 16).

Tabel 16. Kultuuriasutuste eelarved aastal 2024 (Kehtna Vallavalitsus)

	Eidapere	Järvakandi	Kehtna	Lelle	Valtu	Kokku
Tööjõukulud	28 000	44 000	34 000	33 000	37 000	176 000
Majandamiskulud	29 000	38 000	23 000	17 000	18 000	125 000
sh administreerimiskulud	700	1 600	1 200	600	700	4 800
sh küte ja soojusenergia	14 500	12 500	3 000	10 000	0	40 000
sh elekter	800	3 400	600	1 800	3 000	9 600
sh muud majandamiskulud	13 500	20 900	18 600	4 700	14 600	72 300
Kokku	57 000	82 000	57 000	50 000	55 000	301 000

Valtu piirkonnas tegutseb aktiivselt **MTÜ Arendusselts Koduaseme**, mille põhieesmärk on panustada piirkonna heaolusse läbi ühtehoidva kogukonna loome, igas vanuses elanikkonnale mitmekesiste kultuuri, haridus- ja sporditegevuste korraldamise ning kohaliku loodus- ja kultuuripärandi säilitamise. Selts asutati aastal 2007, kuid selle eelkäija (elanike esinduskogu) on piirkonnas järjepidevalt tegutsenud juba aastast 2004. Alevikku ümbritsevas küla on koos tegutsenud veelgi kauem. Seltsi on koondunud aktiivsed inimesed üle kogu piirkonna, keda lisaks elukohale ühendab tahe edendada kohalikku elu.

Aastal 2018 on Seltsi eestvedamisel koostanud piirkonna arengudokument „Kaerepere piirkonna arengusuunad 2018-2025”³.

1.2.3. Raamatukogud

Asutus Kehtna Vallaraamatukogul on vallas seitse tegevuskohta. Keskus asub Kehtna alevikus, haruraamatukogud on Eidapere, Lelles, Keavas, Inglise, Kaereperes (Valtu haruraamatukogu) ja Järvakandis. Kõik tegevuskohad täidavad kaasaegse info- ja külakeskuse funktsiooni ehk ühendatud teavikute laenutus ning arvuti ja interneti kasutamise võimalus. Tegevuskohtade ruumides on kokku 92 kasutajakohta ja 14 arvutitöökohta kasutajatele.

Vallaraamatukogul oli 2023. aastal tegevuskohtade peale kokku enam kui 1600 kasutajat (inimest, kes tegid vähemalt ühe laenutuse aasta jooksul). Külastajaid oli kokku 26 000 ja laenutuste koguarv küündis ligi 33 tuhandeni. Erinevaid näitusi, väljapanekuid ja üritusi korraldati kõikides tegevuskohtades.

Valtu haruraamatukogu on kasutajate arvult Kehtna ja Järvakani järel suuruselt kolmas raamatukogu vallas. **Kasutajate osakaal piirkonna elanikkonnast (40%) on paremuselt teine näitaja vallas. Kui Valtu piirkonna rahvastik moodustab 15% valla elanikkonnast, siis kohaliku raamatukogu kasutajad moodustavad 20% kõikidest vallaraamatukogu kasutajatest (tabel 17).**

Tabel 17. Raamatukogu tegevuskohtade statistika (Kehtna Vallaraamatukogu 2023. a. aruanne)

	Kehtna (sh Keava)	Eidapere	Inglise	Järvakandi	Lelle	Valtu	Kokku
Kasutajate arv	546	170	54	332	193	323	1 618
Külastuste arv	10 436	2 960	1 304	3 931	3 087	4 292	26 010
Kohallaenutuste arv	682	602	4	343	387	316	2 334
Kojulaenutuste arv	10 673	5 139	928	7 165	2 992	6 088	32 985
Kasutajakohad	35	8	8	20	8	13	92
Arvutitöökohad (kasutajatele)	5	2	1	2	1	3	14
Infopäringute arv	83	48	0	524	49	412	1 116
Näituste ja väljapanekute arv	38	20	0	35	7	8	108
Ürituste arv	80	5	18	11	30	8	152
Üritustel osalemise arv	1 057	25	508	187	537	153	2 467
Kasutajate % elanikkonnast	25%	36%	17%	27%	43%	40%	30%
Laenutusi külastuse kohta	1,1	1,9	0,7	1,9	1,1	1,5	1,4
Laenutusi kasutaja kohta	20,8	33,8	17,3	22,6	17,5	19,8	21,8
Elanikkonna osakaal	40%	9%	6%	22%	8%	15%	100%
Kasutajate osakaal	34%	11%	3%	21%	12%	20%	100%

Kehtna Vallaraamatukogu koosseisus on 2024. aastal 8,5 ametikohta. Nendest 1,0 koormusega raamatukoguhoidja ametikoht baseerub Valtu haruraamatukogus (tabel 18).

³ <https://kehtna.ee/alevike-ja-kulade-arengukavad>

Tabel 18. Kehtna Vallaraamatukogu töötajate koosseis 2024 (Kehtna Vallavalitsus)

	Kehtna	Eidapere	Ingliste	Järvakandi	Keava	Lelle	Valtu	Kokku
raamatukogu direktor	1							1
raamatukoguhoidja	1,5	1	0,5	2	0,5	1	1	7,5

Vallaraamatukogu põhitegevuse kulud on 2024. aasta eelarves kokku u 280 tuhat eurot. Eelarvemahust moodustab Valtu tegevuskoha kulu ligi 38 tuhat eurot. (tabel 19).

Tabel 19. Kehtna Vallaraamatukogu eelarve 2024 (Kehtna Vallavalitsus)

	Kehtna	Eidapere	Ingliste	Järvakandi	Keava	Lelle	Valtu	Kokku
Tööjõukulud	55 700	19 700	9 800	37 700	9 800	19 700	19 700	172 100
Majandamiskulud	57 000	2 000	4 000	3 000	2 000	3 000	9 000	80 000
sh küte ja soojusenergia	2 500	800	3 000	2 200	1 500	1 900	2 600	14 500
sh elekter	2 000	800	300	700		600	1 800	6 200
sh rendimaksud	5 000						4 600	9 600
Kokku	122 200	23 300	17 100	43 600	13 300	25 200	37 700	282 400

Valtu haruraamatukogu eripäraks on asjaolu, et see asub rendipinnal hoones Staadioni tn 2, rendimakse suurus on 4600 eurot aastas. Samas **hoone ruumide paigutus ei ole raamatukogu tegevuseks just kõige sobivam ning raksendatud on ka liikumispuudega inimeste ligipääs.**

1.2.4. Noorsootöö

Noorsootööd vallas korraldab asutus Kehtna Valla Noorsootöökeskus. Asutusel on neli tegevuskohta: Kehtna Avatud Noortekeskus, Järvakandi Avatud Noortekeskus ning Kaerepere Noortetuba ja Eidapere Noortetuba.

Noorsootöökeskuse tegevuskohtade külastajad on üldjuhul 7 kuni 18 aasta vanused. Täpsem logiraamatute põhine statistika möödunud aasta külastuste kohta paraku puudub.

Asutuse struktuuris on 4,5 ametikohta. Eidapere Noortetuba tegevuse eest kannab hoolt Järvakandi tegevuskoht. **Kaereperes on tegevus viimastel aastatel tulenevalt töötaja puudumisest ja ruumitingimustest olnud kaootiline** (tabel 20).

Tabel 20. Kehtna Valla Noorsootöökeskuse töötajate koosseis 2024 (Kehtna Vallavalitsus)

	Kehtna	Järvakandi	Kaerepere	Kokku
juhataja	1			1
noorsootöötaja	0,7	2	0,8	3,5
Kokku	1,7	2	0,8	4,5

Noorsootöökeskuse põhitegevuse kulud on 2024. aasta eelarves planeeritud kokku 150 tuhat eurot. Tööjõukulud on planeeritud üldeelarves ja ei ole tegevuskohtade põhisel

jaotatud. Kaerepere Noortetoa majandamiskulud on u 9600 eurot, sh rendimaksud summas 1800 eurot (tabel 21).

Tabel 21. Kehtna Valla Noorsootöökeskuse eelarve (Kehtna Vallavalitsus)

	Kehtna Noortekeskus	Järvakandi Noortekeskus	Eidapere Noortetuba	Kaerepere Noortetuba	Kokku
Tööjõukulud	92 000	0	0	0	92 000
Majandamiskulud	15 000	20 300	3 400	6 900	45 600
sh küte ja soojusenergia	0	1 800	400	900	3 100
sh elekter	5 000	2 000	500	1 800	9 300
sh rendimaksud	3 300	2 400	0	1 800	7 500
Kokku	112 000	24 100	4 300	9 600	150 000

Noortetuba rendib ruume samas hoones haruraamatukoguga. Viimasel paaril aastal on Kaerepere noortekeskuseks olnud vana helistuudio pisikestes ruumides, ilma loomuliku valgusega ning korraliku kütteta. Tulenevalt suurte veekahjustuste tekkimist 2024. aastast antud ruumides igapäevaselt tegevusi ei toimu. Kuid noortekeskuse vajadus piirkonnas, kus õpib vallaülelset kõige rohkem õpilasi, on väga suur. Täna sel päeval puudub samuti Valtu piirkonnas noorteinfo levitamine (virtuaalsetel)viisidel, mis noorteni ka kohale jõuaksid.

1.2.5. Turvalisus ja kriisiennetus

Avaliku korra tagamiseks on vallas Rapla politseijaoskonna Kehtna konstaabel. Päästeteenuseid osutavad Lääne Päästkeskus Järvakandi kutselise- ja Kehtna ning Lokuta vabatahtlike komandodega. Turvariskide maandamise osas rakendatakse osades asulates naabrivalvet.

Selleks, et Kehtna valla elanikkonda teenindada kriisisituatsioonides ja olla valmis hädaolukordades (suuremad õnnetused, katastroofid jne) on välja töötatud kriisireguleerimise kogum, milles käsitletakse valmisoleku plaanimist, teatamist hädaolukorrast, kuidas sellele reageerida ja kuidas kõrvaldada/leevendada sündmuste tagajärgi. Hädaolukorra lahendamist vallas juhivad vallavanem. Elanikkonda teenindavad kriisisituatsioonides Kehtna vallas paiknevad päästekomandod ja politsei. Valdade kriisikomisjonid on alates 2018. a koondunud ühiseks Raplamaa kriisikomisjoniks, mida juhivad vallad rotatsiooni korras.

Samas Vene Föderatsiooni agressioon Ukraina Vabariigi vastu on teravalt toonud päevakorra elanikkonnakaitse olukorra Eestis.

Erinevalt meie naaberriikidest (Soome ja Rootsi), kes on teemaga tegelenud süsteemselt aastakümneid ning omavad toimivat süsteemi ning Ukrainast, kes on pidanud liikuma soovitud tulemuseni inimeste elude hinnaga, ei ole Eestis enam kui 30 iseseisvusaasta jooksul süsteemselt elanikkonna kaitset arendatud. Muutunud geopoliitiline olukord nõuab, et Eestis tehtaks lähiaastatel forsseeritult ära kogu tegemata töö.

Kriisideks päriselt valmis olemine eeldab proaktiivset tegevust ka omavalitsuse poolt. Selleks vajab Kehtna vald vähemalt kaheks aastaks projektipõhiselt inimest, kes ainult sellega ka igapäevaselt tegeleb. Vaja on spetsialisti, kes suhtleb eranditult kõikide korteriühistute, haridusasutuste, elutähtsate teenuste osutajatega (ETO-dega), loob vajaliku süsteemi, harjutab erinevad kriisiplaanid korduvalt erinevate osapooltega läbi ja loob kestliku süsteemi ning mudelid, mida saavad kasutada mitte ainult Kehtna valla erinevad osapooled (asutused, korteriühistud), vaid millist teadmist on võimalik jagada kõikide Raplamaa omavalitsustega ja vajadusel laiemalt.

1.2.6. Koostöö Kehtna Kutsehariduskeskusega

Kehtna valla eripäraks ja potentsiaalseks tugevuseks on Kehtna alevikus asuva riigile kuuluva u 600 õpilasega (lisaks ümber- ja täiendusõppe õpilased) Kehtna Kutsehariduskeskuse olemasolu. Koolis on võimalik haridust omandada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, ehituse, tehnika ja toitlustuse erialadel. Alates 2021 aasta sügisest on koolis võimalik jätkata üldharidusõpinguid kooli mittestatsionaarses üldharidusõppe valdkonnas. Kooli õppekompleks on renoveeritud ja vastab kaasaegsetele tingimustele.

Seni pole valla koolide ja kutsehariduskeskuse vahel süsteemset koostööd tehtud. Eesmärk võiks olla süsteemse ja ressursidega kaetud koostöö käivitamine munitsipaalkoolide ja kutsehariduskeskuse vahel, nt kutsevalikuõppe läbiviimine 8-9 klassides, kutsehariduskeskuse taristu kasutamine valla koolide tundide läbiviimiseks, kutsehariduskeskuse kompetentsi kasutamine valla üldhariduskoolides eelkuteõppe korraldamiseks jne. Erinevate haridustasemetega töhususam lõimimine on ka riigi hariduspoliitika eesmärk.

Eelnev eeldab ka vallalt täiendavate ressurside leidmist, mis on vajalikud uute algatuste elluviimiseks. Selleks tuleb välja töötada vastav rahastusmudel, mis on lähiaastatel valla eesmärk.

Kehtna valla haridusstrateegia näeb ette süsteemse koostöö arendamise Kehtna Kutsehariduskeskuse ja valla koolide vahel. Ette valmistamisel on valla ja Kutsehariduskeskuse vaheline koostööleping.

1.3. Hetkeolukord Valtu Põhikoolis

Kaarepere alevikus tegutsevatest asutustest on kesksel kohal Valtu Põhikool. Kooli vahetus läheduses paiknevad rendipinnal raamatukogu ja noortekeskus. Ligi pool kilomeetrit eemal lasteaed ja seltsimaja.

Valtu Põhikooli kinnistu aadressiga Staadioni tn 1, Kaarepere alevik (katastritunnus 29201:001:1706), pindalaga 9134 m² ja sellel paiknevad hooned on munitsipaalomandis.

Parema visuaalse pildi tekitamiseks on kooli ja lähiümbruse hoonestus kuvatud joonisel 2. Hoonete põhinäitajad on välja toodud vastavalt joonisele märgitud nummerdusele:

1. Staadioni 1, koolihoone uus osa (ehitisregistri kood 102019919), ehitusaasta 1977, kasulik pind 1417 m²;
2. Staadioni 1, koolihoone vana osa (ehitisregistri kood 102019919), ehitusaasta 1910, kasulik pind 468 m²;
3. Staadioni 1, puukuur;
4. Staadioni 1, kooli õppetöökoda (ehitisregistri kood 109024652), ehitusaasta teadmata, kasulik pind 71 m²;
5. Staadioni 2a, raamatukogu ja noortekeskuse pind (renditud eraomanikult), ehitusaasta 1980.

Joonis 5. Valtu Põhikooli kinnistu (Maaameti geoportaal)

Kooli peahoone hoone on ehitatud kahes osas. Hoone suletud netopind on kokku 1942,4 m². Keldri ja väikese katusekorrusega põhiosas 2. korrusega hoone maht on 8813 m³ ja köetav kubatuur 3820 m³.

Joonis 6. Valtu Põhikooli uus hooneosa, vaade idast (Valtu Põhikool)

Joonis 7. Valtu Põhikooli vana hooneosa, vaade lõunast (Raplamaa Sõnumid, Camilia Kännola)

Hoones on kasulikku pinda 1885 m². Uue hooneosa all on keldrikorrus, kus asuvad kooli söögisaal, vibusaal (kuni 18 m distant), sanitaar ja laoruumid. Uue hooneosa 1. korrusel on garderoob ja klassiruumid, 2. korrusel klassiruumid ja kooli saal. Vana hooneosa põhimahu moodustavad 1. ja 2. korrusel paiknevad klassiruumid. Kõikidel korrustel on osa pinda kasutusest väljas – tegemist on vanade algselt koolipere tarbeks mõeldud korteritega. Kokku on koos õuepealsel eraldi paikneva käsitööklassiga erineva suuruse ja otstarbega klassiruumide 16 tükki (tabel 22).

Tabel 22. Valtu Põhikooli olemasoleva hoonestuse ruumiprogramm

	Vana hoone (1910)	Uus hoone (1977)	Kokku
Kelder		4,66	4,66
1. korrus	217	4,65	682
2. korrus	217	4,86	703
3. korrus	34		34
	468	1 417	1 885
Uus hoone (1977)	Kelder	1. korrus	2. korrus
Klassiruumid		184	166
Üldruumid	89	213	133
Sanitaar- ja abiruumid	82	68	18
Söögisaal	124		
Mängude/vibusaal	172		
Saal			137
Administratsioon			32
	466	465	486
Vana hoone (1910)	1. korrus	2. korrus	3. korrus
Klassiruumid	180,1	141,7	
Üldruumid	27,7	30,4	
Sanitaar- ja abiruumid	9,2	13,6	
Administratsioon		31,4	
kasutusest väljas	49,7	49,1	34
Kokku	266,7	266,2	34
Klassiruumid	Vana hoone (1910)	Uus hoone (1977)	Kõrvalhoone
1. korrus	4	4	1
2. korrus	3	4	
Kokku	7	8	1

Hoone energiaklassiks on 2020. aastal määratud C (erikasutus 190 kWh/a). Maja köetakse kaugküttega (OÜ N.R.Energy, kütte maksumus võrgupiirkonnas 146 eurot/MWh). Hoonega seotud kulud Valtu Põhikooli eelarves on 2024. eelarve järgi ligi 60 tuhat eurot, sellest energiakulud 44 tuhat eurot (tabel 23).

Tabel 23. Seotud hoone kulud valla eelarves (Kehtna Vallavalitsus 2024)

Kululiik	
551100 Küte ja soojusenergia	34 000
551101 Elekter	10 000
551102 Vesi ja kanalisatsioon	1 600
551103 Korrashoiu- ja remondimaterjalid	3 200
551104 Korrashoiuteenused	2 500
551105 Valveteenused	900
551106 Remont, restaureerimine, lammutamine	7 000
551107 Kindlustusmaksed	300
Kokku	59 500
sh energiakulud	44 000

Hoones on möödunud kahel kümnendil tehtud parendustöid investeeringuväärtuses ligi 600 tuhat eurot (jääkväärtus u 473 tuhat eurot). Korrastatud on siseruume ning uue ja vana hooneosa katuseid. Viimase investeeringuna on osaliselt välja ehitatud ventilatsioonisüsteem (tabel 24).

Tabel 24. Olulisemad investeeringu ja nende jääkväärtus (Kehtna Vallavalitsus)

Investeering	Aasta	Jääkmaksumus seisuga 31.12.2023
Sisetööd	2005	122 000
Sisetööd	2008	29 000
Uue hooneosa katus	2015	35 000
Vana hooneosa katus	2019	77 000
Sisetööd	2020	45 000
Ventilatsioonisüsteem (osaline)	2022	167 000
Kokku		474 000

Teisalt teeb aeg intensiivse kasutusega hoones oma töö ning **olemas on vajadus renoveerida koolihoone täies mahus nii tehnosüsteemide kui ka siseviimistluse osas** - elektri-, kütte- ja kanalisatsioonisüsteemid, klassiruumid ja üldpinnad.

Hoone ruume kasutab hetkel valdavas osas Valtu Põhikool õppetegevuse läbiviimiseks. **Ruumide arv, suurus, funktsionaalsus ja seisukord ei ole kiirelt kasvanud haridusasutuse igapäevaseks toimimiseks ja arenguks piisav.**

Õppetöö korralduse seisukohalt on eelkõige probleemiks klassiruumide jaotus / puudus. Kuigi suuri õppeklasse on justkui piisavalt, siis õppe korraldamine tasemerühmades (võõrkeeled, matemaatika) on raskendatud. Seoses kaasava hariduse rakendamise vajadusega on eriti puudus just väikeklassidest. Samuti ei võimalda töö- ja tehnoloogiaõpetuse (nt eraldi amortiseerunud hoones õuealal) tingimused ja sisseseade rakendada ainekavade täit potentsiaali.

Tugiprotsesside korraldus seisukohalt on peamiseks kitsaskohaks toitlustamise korraldus. Kooli söögisaal paikneb hoone keldrikorrusel loomuliku valguseta ruumis. Toitlustamine on korraldatud koolitoidu sisse ostmisega (ei valmistata kohapeal). Pääs jaotuskööki on raskendatud, liikumistee pikk ja tuleb kasutada treppe. Juba praeguse õpilaste arvu juures (kool on valmis õpetama kuni 216 õpilast) on toitlustamise korraldamine kahes vahetuses piiripealne, kuna söögisaali mahub ühes vahetuses sööma maksimaalselt 90 õpilast (ja sedagi kitsastes tingimustes).

Samuti ei ole kooli olemasolev saal (137 m²) piisava suurusega kogu koolipere tarbeks sündmuste läbiviimiseks. Hoones on kasutusest väljas ruume (endised korterid vanas kooliosas), mille kasutuselevõtmiseks on need tarvilik korrastada. Tarvilik on uuendada ainekabinettide õppevahendeid. Tähelepanu vajab ka **kooli territoorium, mis on soovitatav kujundada õpilasesõbralikuks** (sh õuesõppeklassi rajamine) toetamiseks kooli eripära ja õppeasutuse elluviimist.

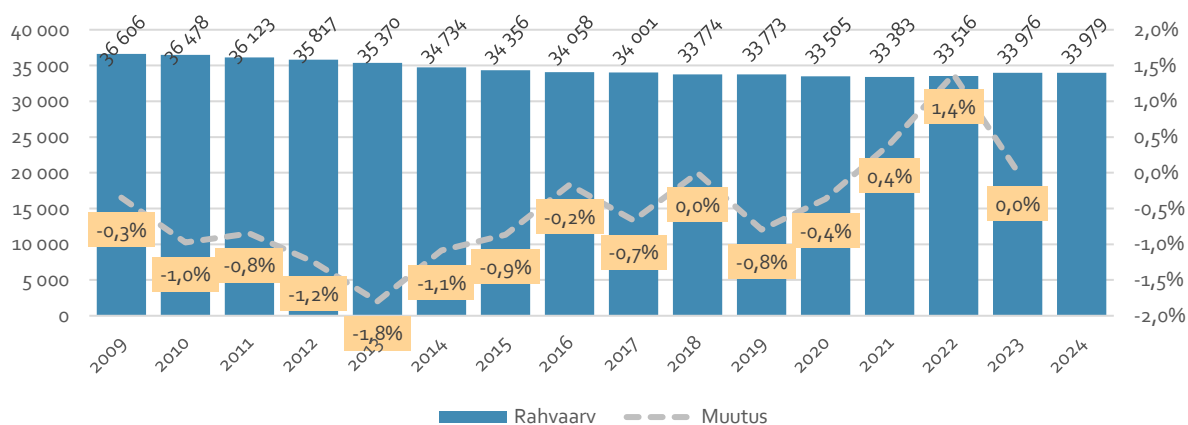
Muudest tegevustest toimuvad keldrikorruse mängude/vibusaalid vibutreeningud (MTÜ Järvakandi Vibuklubi Ilves) ja samas on võimalus lasta ka õhupüssist.

2. RAHVASTIKUARENGUD JA TULEVIKU TEENUSEVAJADUS

2.1. Rahvastikuareng Rapla maakonnas ja omavalitsuses

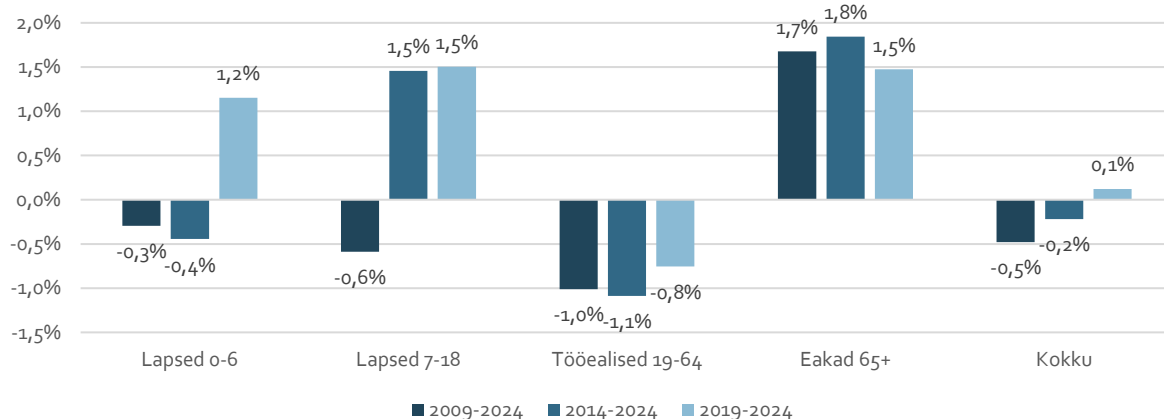
Kuna erinevate teenuste sihtgrupiks on üldjoontes kogu rahvastiku vanusjaotuse spekter, on järgnevalt vaadatud nii Rapla maakonna, Kehtna valla kui terviku kui ka valla erinevate piirkondade (sh eriti Valtu piirkond) rahvastikuarengut. Esitatud on Kehtna valla rahvastikuprognosis tulevikuks.

Rapla maakonnas elas 2024. aasta alguse seisuga 33 979 elanikku (v.a. omavalitsuse täpsusega rahvastik). Viimase 15 aasta jooksul on maakonna rahvaarv vähenenud u 2600 elaniku võrra ehk aastakeskmiselt -0,5% (joonis 8).

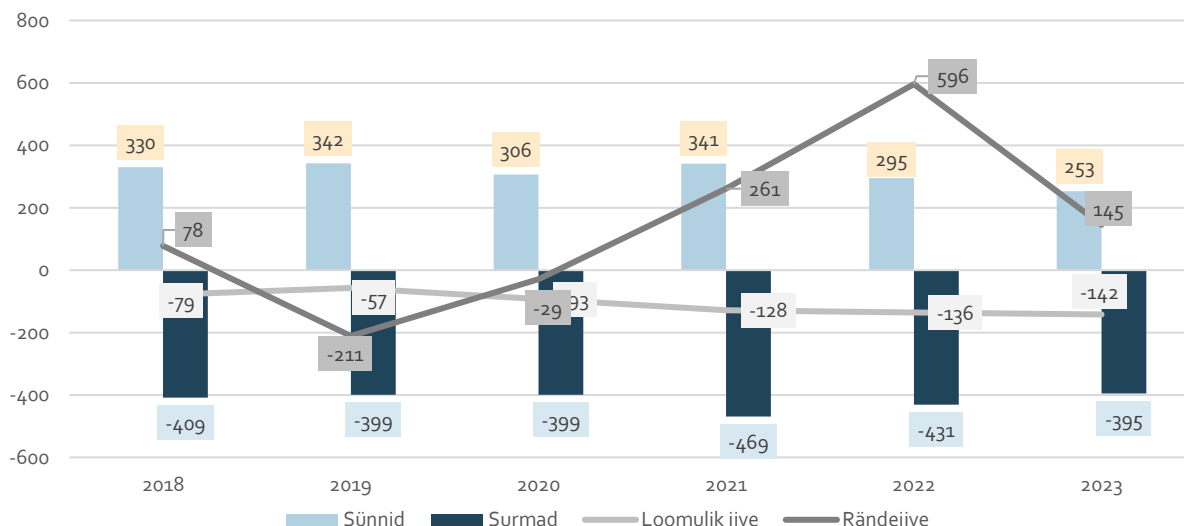
Joonis 8. Rahvaarvu muutus Rapla maakonnas 2009-2024 (Rahvastikuregister)

Peamistest vanuserühmades on möödunud 15 aastal aset leidnud rahvaarvu muutused olnud erisuunalised. Vanusrühm 19-64 on järjepidevalt kahanenud ja vanusrühm 65+ stabiilselt kasvanud. Lapsi vanuses 0-6 ja 7-18 on küll vähem kui 15 aastat tagasi, kuid möödunud 5-10 aasta vaates on aset leidnud kasv (joonis 9).

Joonis 9. Aastakeskmine muutus vanuserühmades Rapla maakonnas perioodidena aastatel 2009-2024 (Rahvastikuregister)

Loomulik iive on maakonnas negatiivne ehk surmade arv ületab sündide arvu. Viimasel kuuel aastal on maakonnas tervikuna olnud 253-342 sündi aastas, aastakeskmiselt 307 sündi. Keskmisest madalama sündide arvuga on olnud just möödunud aasta. Aastakeskmiselt on surmasid olnud 418. Samas rändeiive on olnud positiivne. Viimasel kuuel aastal on aastakeskmiselt saabunud 142 inimest enam kui lahkunud. Suurim negatiivne saldo oli aastal 2019 (selle aasta rändeiive võib olla mõjutatud muudatustest rahvastikuregistris kui toimus kohaliku omavalitsuse täpsusega rahvastiku registriandmete täpsustamine). Positiivset saldot möödunud kahel aastal on välistest teguritest mõjutatud kindlasti Ukraina sõjapõgenike saabumine (joonis 10).

Joonis 10. Loomulik- ja rändeiive Rapla maakonnas (Rahvastikuregister)

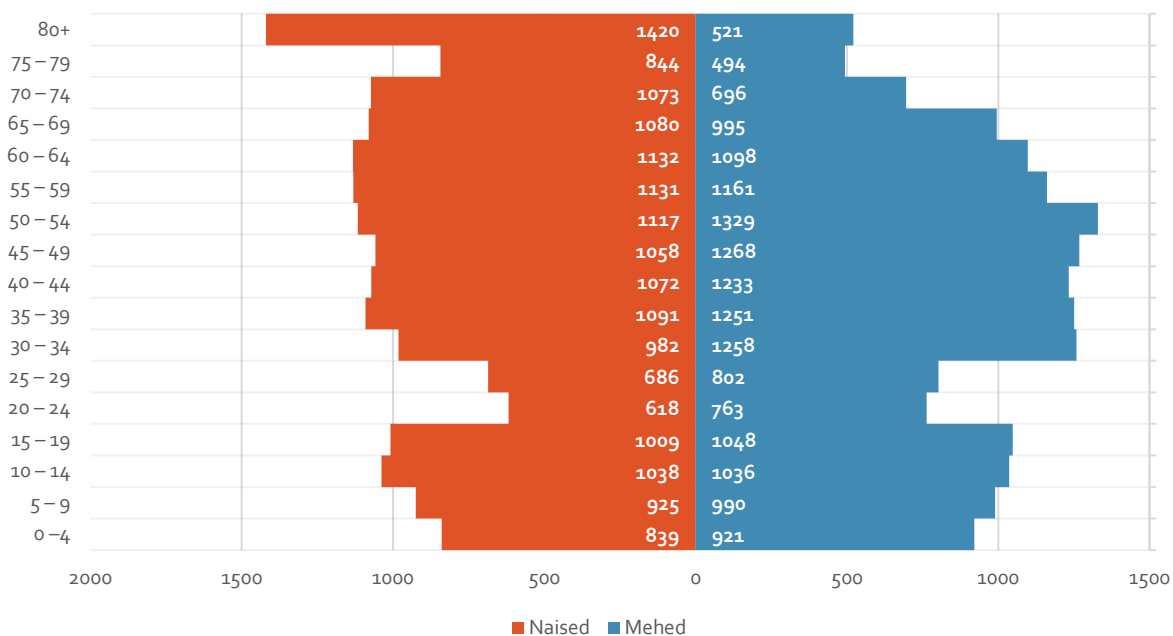
Ülalpeetavate määr iseloomustab ülalpeetavate (0-14-aastaste ning 65-aastaste ja vanemate) põlvkondade summaarse arvukuse suhet tööealiste (15-64-aastaste) arvukusse. Mida väiksem see suhe on, seda väiksem koormus on tööelistel. Maakonna näitaja 0,61 on võrreldes Eesti keskmisega (0,57) pisut kõrgem. Demograafiline tööturusurve indeks arvutatakse kui 5-14-aastaste elanike ja 55-64-aastaste elanike arvukuse suhe. Indeks iseloomustab lähitulevikus tööturule sisenevate ja sealt väljuvate põlvkondade arvukuse vahet (tasakaalus rahvastiku korral võrdub ühega). Maakonnas on tööturule sisenevad põlvkonnad väiksemad kui sealt väljuvad. Indeksi väärtus tasemel ligi 0,88 on siiski pea samaväärne Eesti keskmisega (0,9). Sugude suhe näitab meeste arvu suhtena 100 naise kohta. Kui sugude suhe on maakonna kogurahvastikus naiste kasuks, siis peamises fertiilses eas vanuserühmas vaates on mehi viiendiku võrra enam (tabel 25).

Tabel 25. Demograafilised näitajad Rapla maakonnas 2018-2024

Rapla maakond	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ülalpeetavate määr	0,56	0,57	0,59	0,60	0,60	0,61	0,61
Demograafiline tööturusurve indeks	0,87	0,87	0,87	0,87	0,88	0,91	0,88
Sugude suhe	0,99	1,00	0,99	0,99	0,99	0,98	0,99
Sugude suhe vanuserühmas 20-39	1,27	1,26	1,24	1,25	1,25	1,20	1,21

Suurimad vanuserühmad maakonnas on vahemikus 30-64 (enam kui 2200 elanikku viieaastastes vanuserühmades ehk keskmiselt 440 inimest aastakäigu kohta). Kuni 29.

eluaastani on vanuserühmade suurus väiksem. 5-19 aastaseid on u 2000, siis 0-4 u 1750 ja 20-29 aastaseid u 1400. Seega ei ole elanike jaotus vanuselisel tasakaalus. Väiksemad põlvkonnad sisenevad lähikümnendil peamisse viljakasse ikka (sündide vanusjaotuse alusel), mis toob kaasa sündide arvu kahanemise. Sooline jaotus on kogurahvastiku vaates tasakaalus, samas on potentsiaalselt taastootvas vanuses naiste osakaal väiksem (joonis 11).

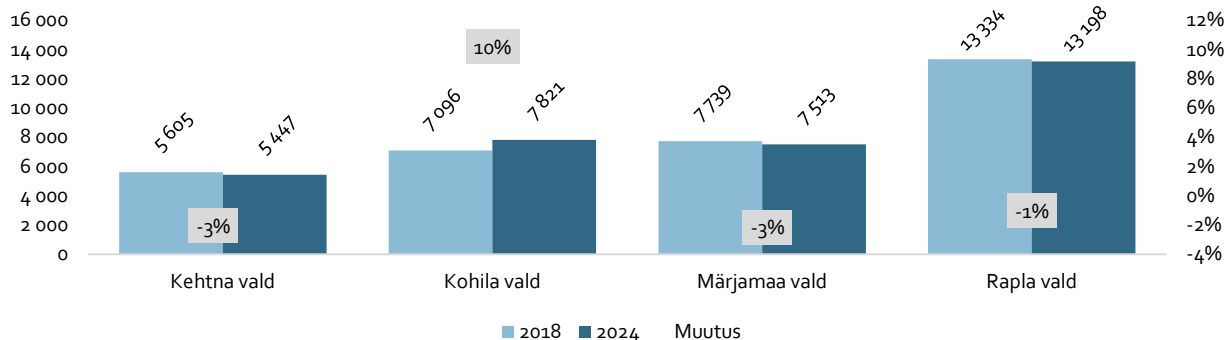
Joonis 11. Rahvastiku vanusstruktuur Rapla maakonnas 2024 (Rahvastikuregister)

Maakonna neljast omavalitsusüksusest on suurima elanike arvuga maakonnakeskus Rapla vald. Kehtna vald on maakonna väikseima rahvaarvuga omavalitsus. Võrreldes 15-aasta taguse ajaga on elanikke maakonnas enam 7% võrra vähem, kahanemine on aset leidnud kõikides omavalitsustes. Rahvastiku on enim kaotanud Märjamaa, kõige vähem Rapla vald (tabel 26).

Tabel 26. Rahvaarv ja rahvaarvu muutus maakonna omavalitsustes (Rahvastikuregister)

	Rahvaarv 2009	Rahvaarv 2024	Muutus 2009-2024	Muutus 2009-2024	Aastakeskmise muutus 2009-2024	Rahvaarvu osakaal 2009	Rahvaarvu osakaal 2024
Kehtna vald	6 335	5 447	-888	-14%	-0,93%	17%	16%
Kohila vald	6 910	7 821	911	13%	0,88%	19%	23%
Märjamaa vald	8 894	7 513	-1381	-16%	-1,04%	24%	22%
Rapla vald	14 467	13 198	-1 269	-9%	-0,58%	40%	39%
Rapla maakond	36 606	33 979	-2 627	-7%	-0,48%	100%	100%

Teisalt viimase kuue aasta vaates on rahvaarv Kohila vallas pöördunud kasvule, Rapla vallas stabiilne ning Kehtna ja Märjamaa vallas mõõdukalt kahanev (joonis 12).

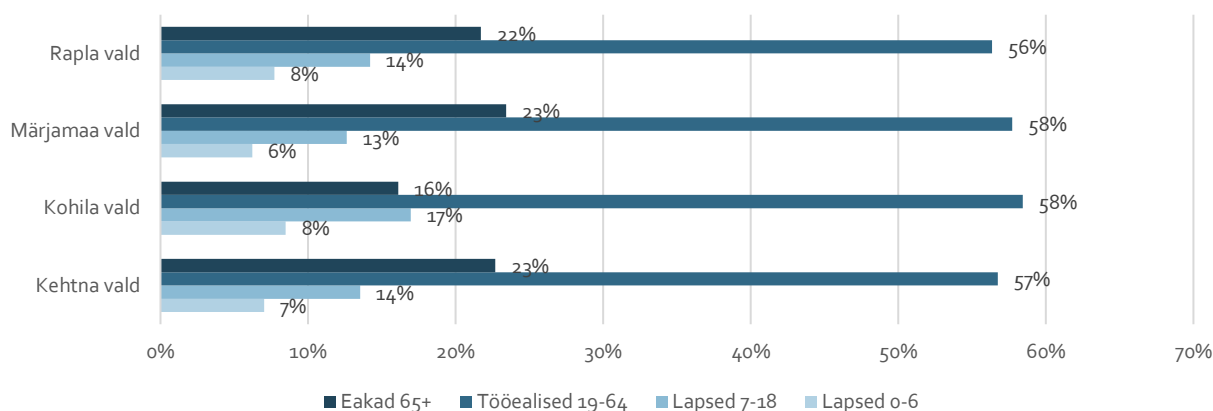
Joonis 12. Rahvaarvu muutus Raplamaakonna omavalitsustes seisuga 2018-2024 (Rahvastikuregister)

Maakonnas elas 2024. aasta alguse seisuga 2533 kuni 6 aastast last (7,5% kogurahvastikust), 4887 last vanuses 7-18 aastat (14,4%), 19 436 tööelist (57,2%) ja 7123 eakat (21,0%) (tabel 27).

Tabel 27. Vanuserühmad ja nende osakaal omavalitsuste lõikes (Rahvastikuregister)

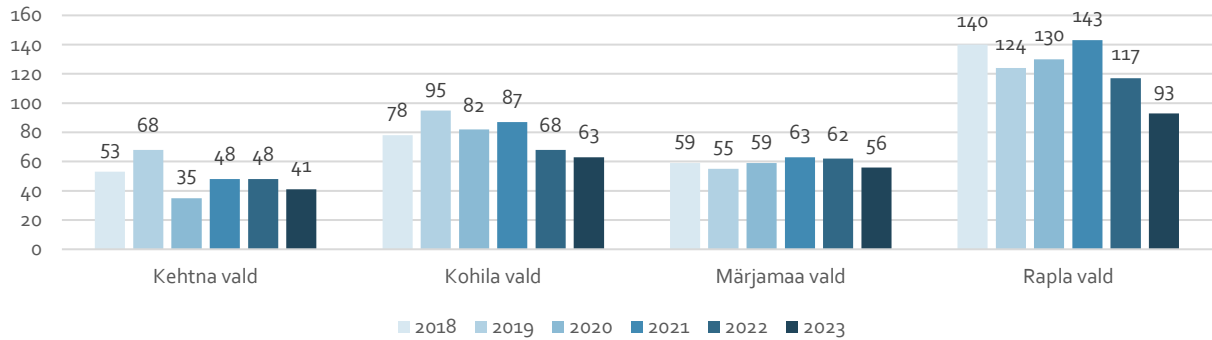
	Lapsed 0-6	Lapsed 7-18	Tööelised 19-64	Eakad 65+	Lapsed 0-6	Lapsed 7-18	Tööelised 19-64	Eakad 65+
Kehtna vald	383	737	3 091	1 236	15%	15%	16%	17%
Kohila vald	663	1 327	4 570	1 261	26%	27%	24%	18%
Märjamaa vald	467	949	4 337	1 760	18%	19%	22%	25%
Rapla vald	1 020	1 874	7 438	2 866	40%	38%	38%	40%
Rapla maakond	2 533	4 887	19 436	7 123	100%	100%	100%	100%

Eesti keskmised osakaalu näitajad on vastavalt kuni 6-aastased 6,9%, 7-18 aastased 13,6%, tööelised 59,2% ning 65-aastased ja vanemad 20,4%. Ehk vanuserühmade osakaal kogurahvastikus on maakonnas võrdväärne Eesti keskmisega, noorte osas pisut kõrgem ja tööeliste osas madalam. Omavalitsuste rahvastiku sisemises vanusjaotuses on erinevusi (joonis 13).

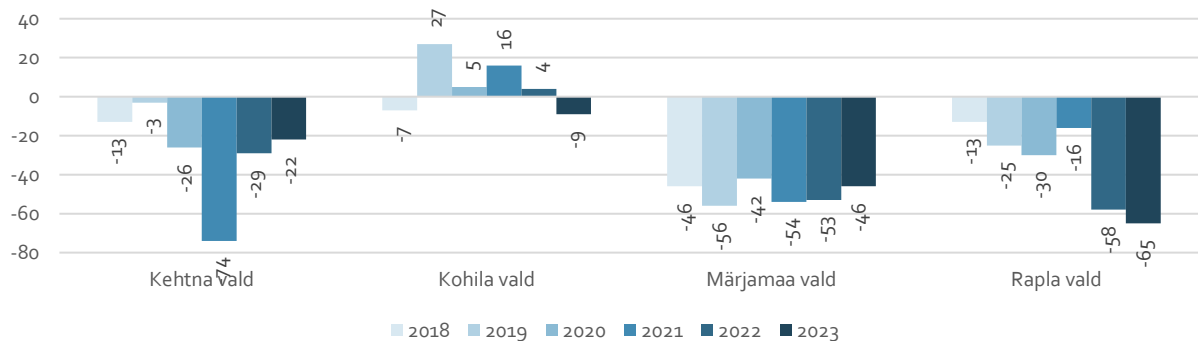
Joonis 13. Vanuserühmade osakaal omavalitsuste rahvastikus 2024 (Rahvastikuregister)

Möödunud kuuel aastal on maakonnas sündinud ligi 1900 last, nendest 16% Kehtna vallas. Eesti viimase kahe aasta madalam sündide arv peegeldub ka maakonna sündide arvus (joonis 14).

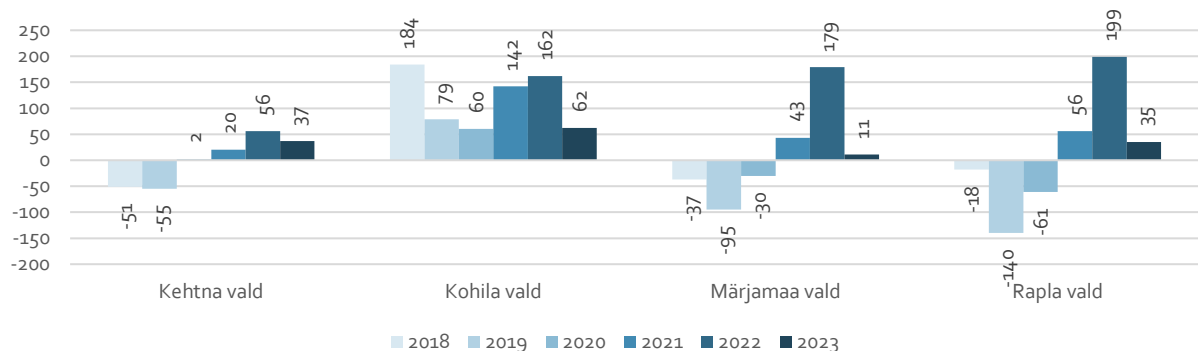
Joonis 14. Sündide arv maakonna omavalitsustes 2018-2023 (Rahvastikuregister)

Loomulik iive on perioodil 2018-2023 olnud maakonna neljast omavalitsusest kolmes omavalitsustes igal aastal negatiivne (joonis 15).

Joonis 15. Aastakeskmise loomulik iive omavalitsustes 2018-2023 (Rahvastikuregister)

Samuti on rändekäitumine omavalitsuste lõikes olnud erinev. Perioodil 2018-2021 oli rändesaldo maakonnas negatiivne aastakeskmiselt 54 inimese võrra ja aastatel 2022-2023 positiivne aastakeskmiselt 334 inimese võrra. Ehk rändeaktiivsus ei jaotu ajas ja maakonna territooriumil ühtlaselt. Kõikides omavalitsustes on nii positiivse kui ka negatiivse (v.a Kohila vald) rändesaldoga aastaid (joonis 16).

Joonis 16. Rändeiive maakonna omavalitsustes 2018-2023 (Rahvastikuregister)

Kokkuvõtvalt on viimasel kuuel aastal loomuliku- ja rändeiibe mõju rahvaarvu muutusele olnud maakonnas vastavalt -0,3% ja 0,4% aastas (tabel 28).

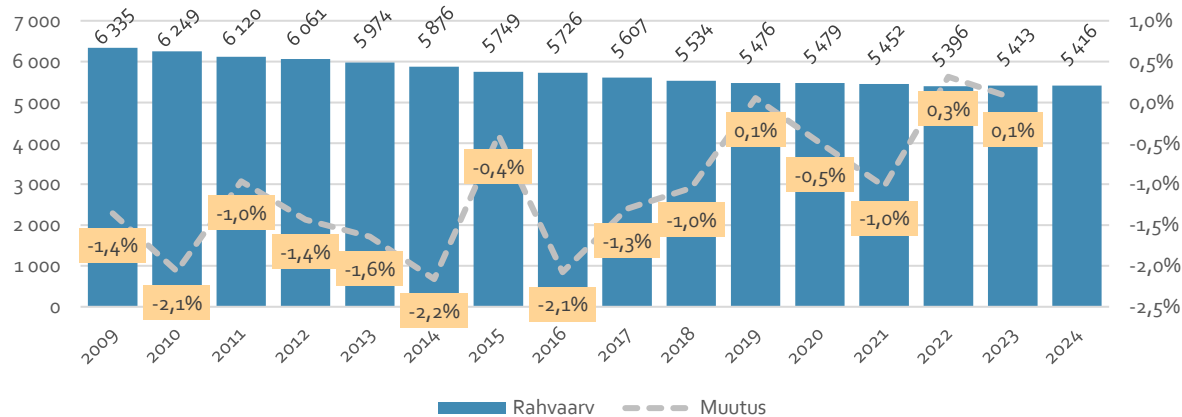
Tabel 28. Loomuliku- ja rändeiibe mõju rahvaarvu muutusele 2018-2023 (Rahvastikuregister)

Loomuliku iibe jaotus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	aastakeskmise
Kehtna vald	-0,2%	-0,1%	-0,5%	-1,4%	-0,5%	-0,4%	-0,5%
Kohila vald	-0,1%	0,4%	0,1%	0,2%	0,1%	-0,1%	0,1%
Märjamaa vald	-0,6%	-0,7%	-0,6%	-0,7%	-0,7%	-0,6%	-0,7%
Rapla vald	-0,1%	-0,2%	-0,2%	-0,1%	-0,4%	-0,5%	-0,3%
Kokku	-0,2%	-0,2%	-0,3%	-0,4%	-0,4%	-0,4%	-0,3%
Rändeiibe jaotus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	aastakeskmise
Kehtna vald	-0,9%	-1,0%	0,0%	0,4%	1,0%	0,7%	0,0%
Kohila vald	2,6%	1,1%	0,8%	1,9%	2,1%	0,8%	1,6%
Märjamaa vald	-0,5%	-1,2%	-0,4%	0,6%	2,4%	0,1%	0,2%
Rapla vald	-0,1%	-1,1%	-0,5%	0,4%	1,5%	0,3%	0,1%
Kokku	0,2%	-0,6%	-0,1%	0,8%	1,8%	0,4%	0,4%

Samas on perioodi rändeandmete tõlgendamisel oluline silmas pidada (registripõhiseid) rändeliikumisi oluliselt mõjutanud väliskeskkonna muutused nagu rahvastikuregistri korrektureid aastal 2019, koroonapandeemiast tingitud riigisiseseid liikumised 2020-2021 ning Ukraina sõjapõgenike saabumine-lahkumine aastatel 2022-2023.

2.2. Rahvastikuareng Kehtna vallas ja piirkondades

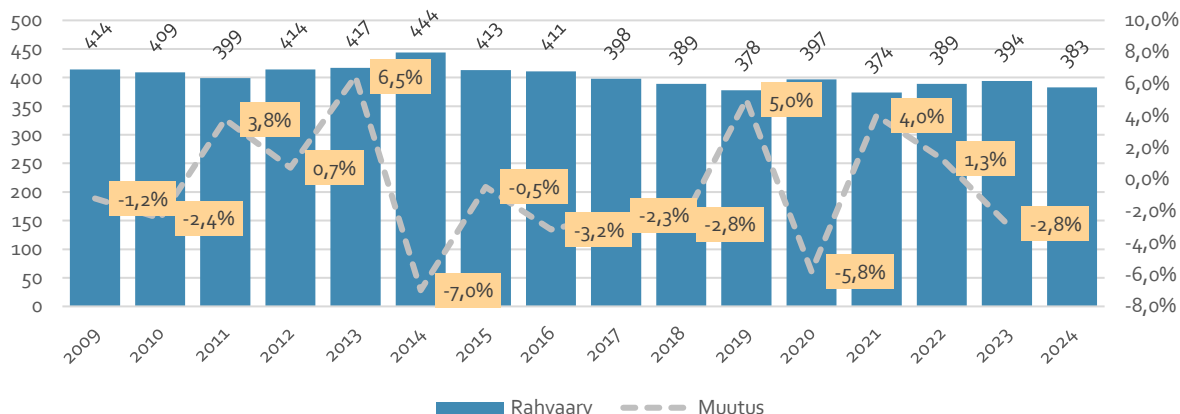
Kehtna vallas elas 1. jaanuari 2024. a seisuga 5416 inimest (v.a omavalitsuse täpsusega registreeritud elanikud). Omavalitsuse elanike arv on möödunud 15 aasta vaates küll kahanenud u 900 võrra, kuid viimastel aastatel püsinud stabiilne⁴ (joonis 17).

Joonis 17. Rahvaarvu muutus omavalitsuses 2009–2024 (rahvastikuregister)

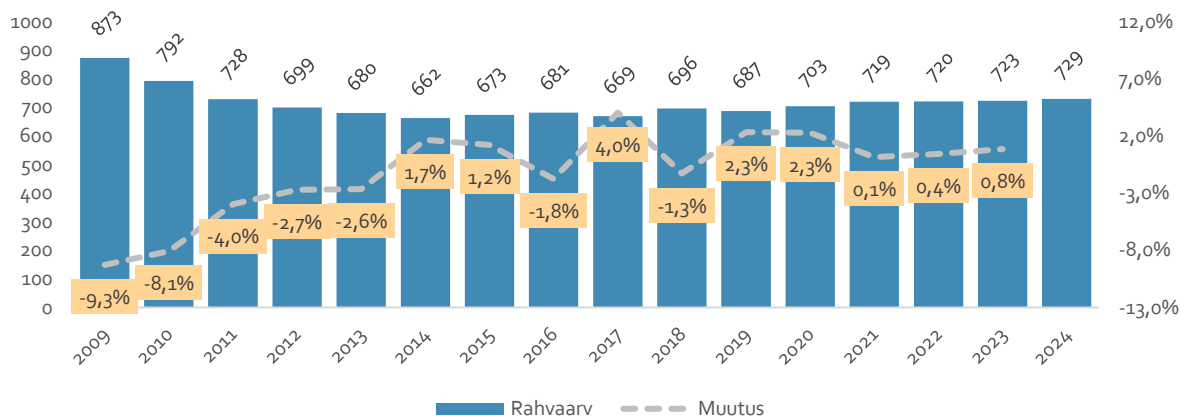
Kuni 6-aastaste arv on püsinud pikemat aega u 400 piiril. 2024. aasta alguses oli vanusrühmas 383 last, mida on siiski ligi 60 võrra vähem kui kõrghetkel kümnend tagasi (joonis 18).

⁴ Tuleb arvestada, et 2023. ja 2024. aasta rahvastikuandmetes sisalduvad Ukraina sõjapõgenikud, kelle täpne arv ning soo-vanusjaotus on teadmata.

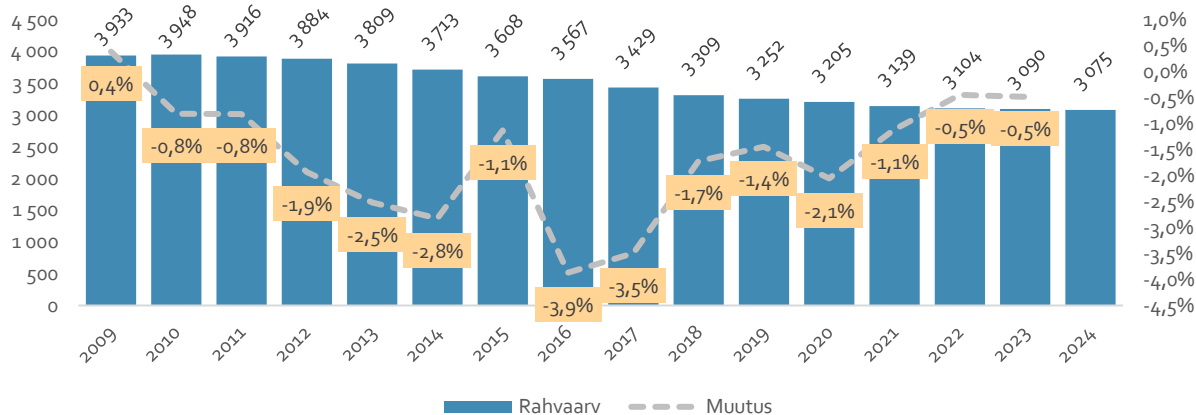
Joonis 18. Vanusrühma 0–6 muutus omavalitsuses 2009–2024 (rahvastikuregister)

Koolieas laste arv on võrreldes vaatlusperioodi algusega langenud, samas võrreldes madalseisuga kümnekond aastat tagasi u 60 võrra enam. 2024. aasta alguses elas omavalitsuses 7–18-aastaseid noori 729 (joonis 19).

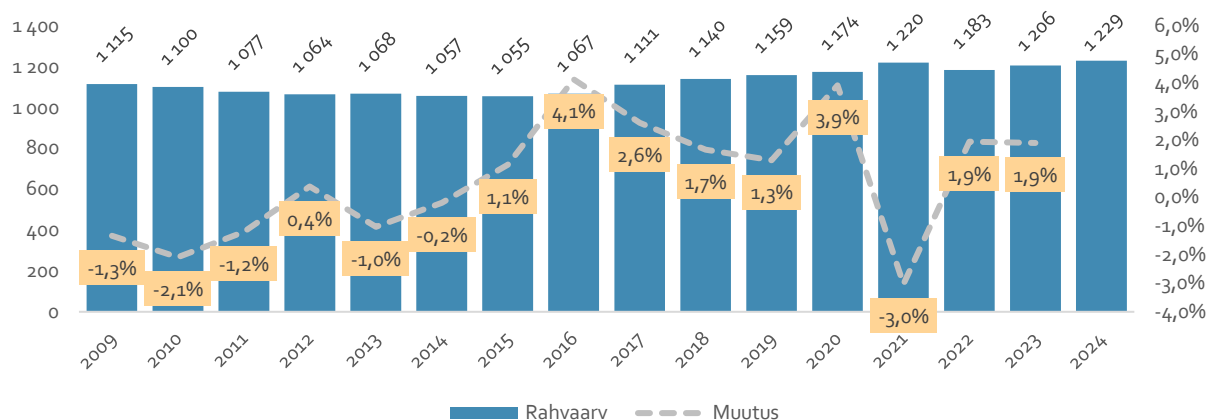
Joonis 19. Vanusrühma 7–18 muutus omavalitsuses 2009–2024 (rahvastikuregister)

Töoeas elanikkonna (vanusrühm 19-64) arv on järjepidevalt kahanenud, kokku enam kui 850 võrra. 2024. aasta alguses elas omavalitsuses 3075 vastava vanusrühma elanikku (joonis 20).

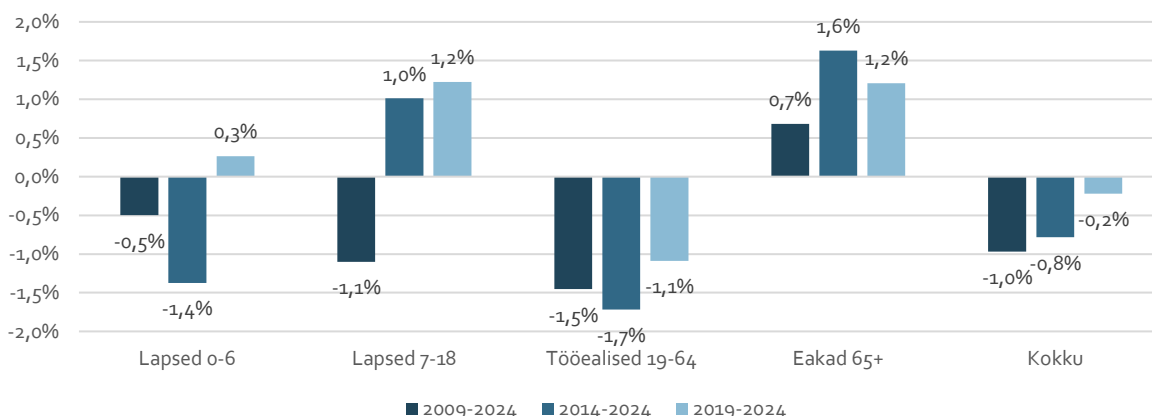
Joonis 20. Vanusrühma 19–64 muutus omavalitsuses 2009–2024 (rahvastikuregister)

Eakate arv on suurenenud, kokku enam kui saja võrra. 2024. aasta alguses elas omavalitsuses 1229 65- aastast ja vanemat elanikku (joonis 21).

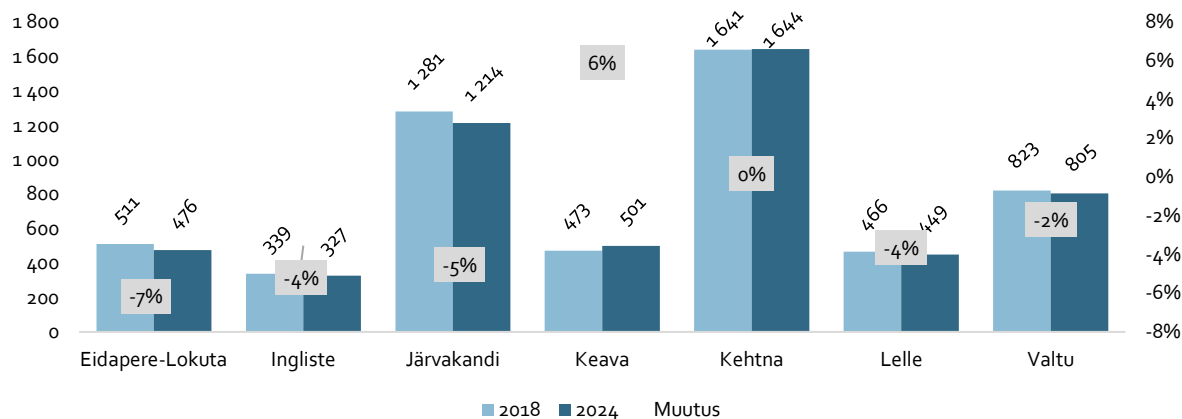
Joonis 21. Vanusrühma 65+ muutus omavalitsuses 2009–2024 (rahvastikuregister)

Perioodil 2009–2024 on vanusrühmade dünaamika olnud erisuunaline. Kahanenud on nooremad vanusrühmad 0–6 (-7% võrra), 7–18-aastaste (-22%) ja tööealiste arvukus (-16%). Suurenenud on 65-aastaste ja vanemate elanike arv (10%) (joonis 22).

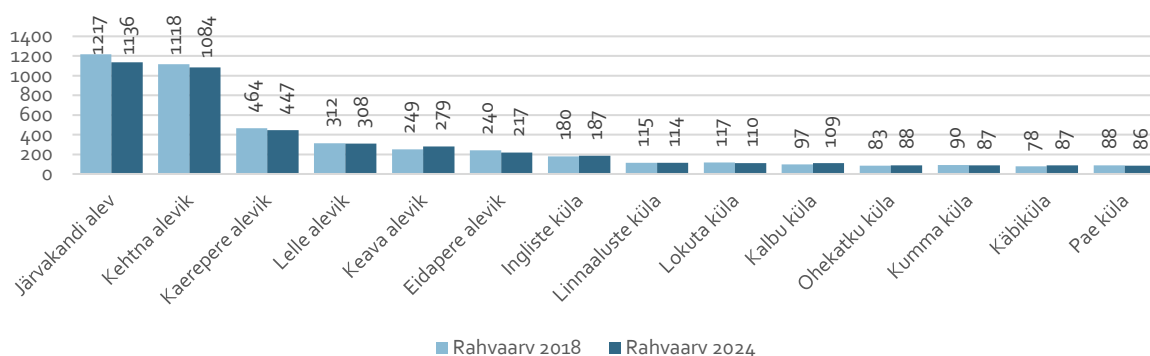
Joonis 22. Rahvaarvu aastakeskmine muutus vanuserühmades omavalitsuses 2009–2024 (rahvastikuregister)

Piirkondadest on suuremad enam kui 1600 elanikuga Kehtna ja u 1200 elanikuga Järvakandi. Möödunud kuuel aastal on rahvaarv kasvanud ainult Keava piirkonnas (+6%). Kehtna piirkonna rahvaarv on püsinud stabiilne, teistes piirkondades on aset leidnud 2%-7% suurune kahanemine (joonis 23).

Joonis 23. Rahvaarvu muutus piirkondades 2018–2024 (rahvastikuregister)

Asustusüksustest on suurima elanike arvuga kõikide piirkondade keskused, sh viis alevikku. (joonis 24).

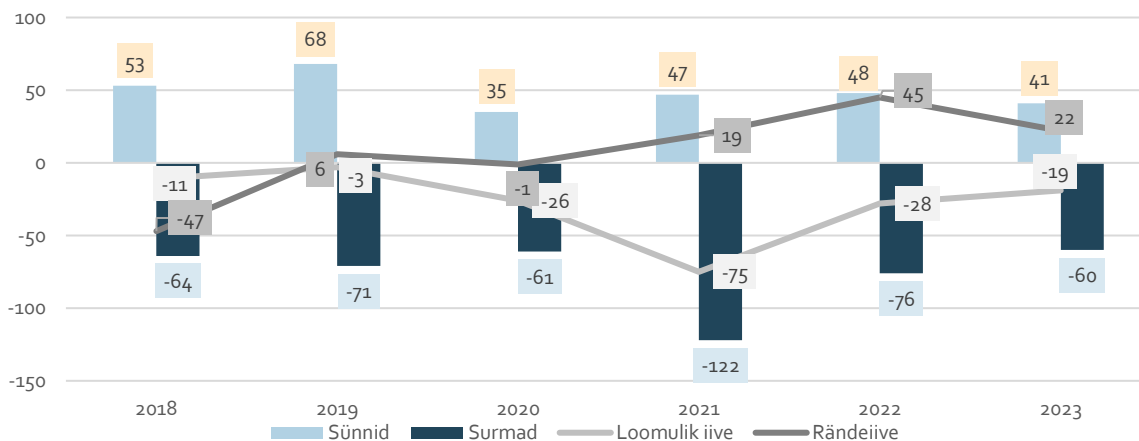
Joonis 24. Rahvaarv suuremates asustusüksustes 2018 ja 2024 (rahvastikuregister)

Piirkondade suurus ja asustustihedus on suuresti varieeruv. Näiteks moodustab pindalalt suurim Eidapere-Lokuta piirkond 30% valla pindalast, kuid seal elab vaid 9% rahvastikust, asustustihedusega 3,5 inimest/km² kohta. Ligi kolmandik rahvastikust elab Kehtna ja ligi veerand Järvakandi piirkondades. Asustustihedus on kõrgeim pindalalt väikeses Valtu piirkonnas - 32 inimest/km² kohta (tabel 29).

Tabel 29. Piirkondade näitajad 1.01.2024 (rahvastikuregister, Maa-amet)

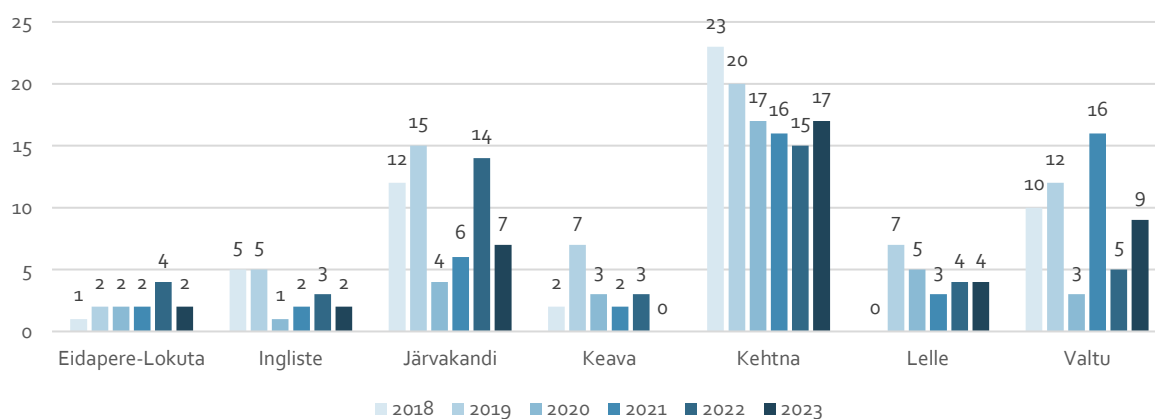
	Asustatud asustusüksuste arv	Elanike arv seisuga 1.01.2024	Osakaal elanikest	Osakaal pindalast	Pindala (km ²)	Asustustihedus (in/ km ²)
Eidapere-Lokuta	10	476	9%	27%	138	3,5
Inglise	3	327	6%	8%	41	7,9
Järvakandi	4	1 214	22%	17%	88	13,8
Keava	5	501	9%	6%	32	15,5
Kehtna	14	1 644	30%	19%	95	17,3
Lelle	6	449	8%	18%	92	4,9
Valtu	7	805	15%	5%	25	32,0
Kokku	49	5 416	100%	100%	512	10,6

Loomulik iive on vallas negatiivne. Viimasel kuuel aastal on aastakeskmiselt olnud sünde 48 ja surmasid 78 ehk omavalitsuse rahvaarv on loomuliku iibe tõttu aastakeskmiselt vähenenud 30 elaniku võrra. Samas on rändeiive möödunud kuuest aastast neljal olnud positiivne. Viimasel kuuel aastal on aastakeskmiselt saabunud 18 inimest enam kui lahkunud (joonis 25).

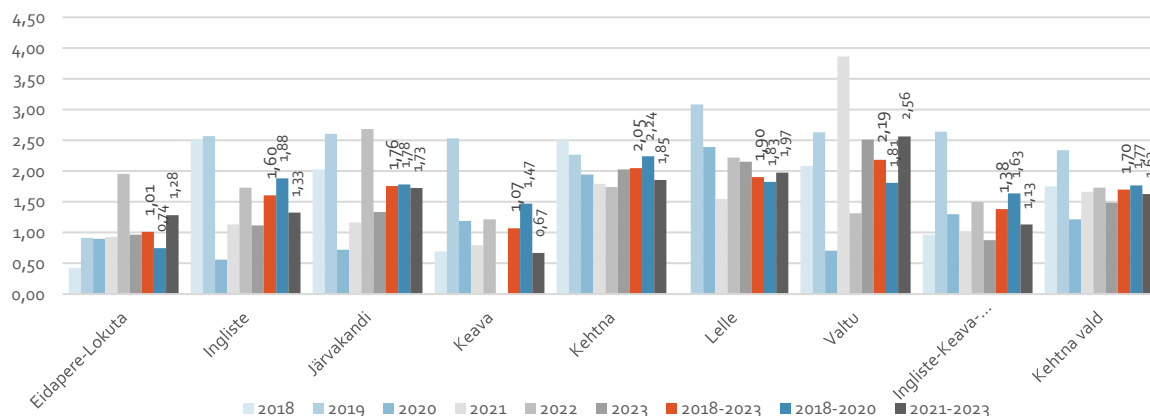
Joonis 25. Loomulik- ja rändeiive 2018–2023 (rahvastikuregister)

Aastane sündide arv omavalitsuses on aastatel 2018–2023 tervikuna olnud vahemikus 35–68 last. Aastakeskmiselt on Eidapere-Lokuta piirkonnas sündinud 2 last, Inglise piirkonnas 3, Järvakandi piirkonnas 10, Keava piirkonnas 3, Kehtna piirkonnas 18, Lelle piirkonnas 4 ja Valtu piirkonnas 9 last (joonis 26).

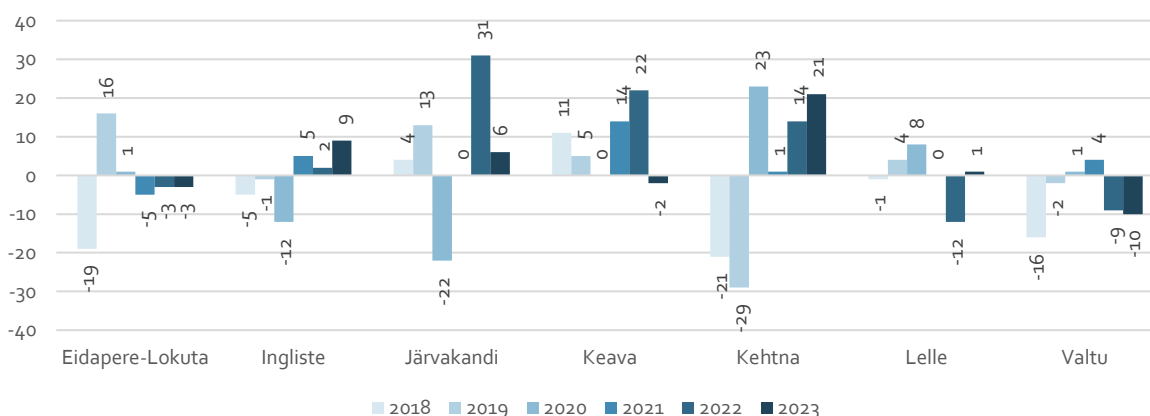
Joonis 26. Sündide arv piirkondades aastatel 2014–2023 (rahvastikuregister)

Summaarne sündimuskordaja on vallas möödunud kuuel aastal olnud keskmiselt 1,7 last, mis on võrreldes Eesti keskmisega kõrgem näitaja (samal perioodil keskmiselt u 1,55 last). Võrreldes omavalitsuse keskmise näitajaga, on kordaja on olnud kõrgem Valtu, Kehtna, Lelle ja Järvakandi piirkonnas (joonis 27).

Joonis 27. Summaarne sündimuskordaja omavalitsuses ja piirkondades 2018–2023

Sisse- ja väljaränne ei jaotu ajas ning territoriaalselt ühtlaselt. Statistiliselt on kuue aasta jooksul enam elanikke lisandunud Kehtna (aastakeskmiselt 8 elanikku) ja Järvakandi piirkonda (aastakeskmiselt 5 elanikku). Lelle piirkonnas on rändesaldo olnud aastakeskmiselt -6 elanikku. Teistes piirkondades on rändesaldost tulenevad muutused veel tagasihoidlikumad (joonis 28).

Joonis 28. Rändeiive piirkondades 2018–2023 (rahvastikuregister)

Kokkuvõtvalt on viimasel kuuel aastal loomuliku- ja rändeiibe mõju rahvaarvu muutusele olnud vastavalt -0,1% ja 0,1% aastas. Positiivne rändesaldo on ainult Keava ja Kehtna piirkonnas kompenseerinud negatiivse loomuliku iibe mõju rahvaarvule, mujal mitte (tabel 30).

Tabel 30. Loomuliku- ja rändeiibe mõju piirkondades aastatel 2017–2022 (rahvastikuregister)

Loomuliku iibe jaotus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	aastakeskmine
Eidapere-Lokuta	-0,2%	-0,8%	-1,2%	-1,2%	0,6%	-1,6%	-0,7%
Inglise	1,5%	-0,6%	-0,6%	-1,9%	-0,6%	-0,9%	-0,5%
Järvakandi	-0,9%	-1,0%	-1,2%	-2,5%	-1,6%	-0,7%	-1,3%
Keava	-1,7%	0,6%	0,0%	-2,1%	-1,0%	-0,4%	-0,8%
Kehtna	0,2%	0,6%	-0,2%	-0,9%	0,2%	-0,2%	-0,1%
Lelle	-0,6%	-0,6%	0,4%	-2,5%	-0,7%	0,4%	-0,6%
Valtu	0,5%	0,9%	-0,1%	0,6%	-0,6%	0,5%	0,3%
Kokku	-0,2%	-0,1%	-0,5%	-1,4%	-0,5%	-0,4%	-0,5%

Rändeiibe jaotus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	aastakeskmine
Eidapere-Lokuta	-3,7%	3,3%	0,2%	-1,0%	-0,6%	-0,6%	-0,4%
Ingliste	-1,5%	-0,3%	-3,6%	1,6%	0,6%	2,8%	-0,1%
Järvakandi	0,3%	1,0%	-1,7%	0,0%	2,6%	0,5%	0,4%
Keava	2,3%	1,1%	0,0%	2,9%	4,5%	-0,4%	1,7%
Kehtna	-1,3%	-1,8%	1,4%	0,1%	0,9%	1,3%	0,1%
Lelle	-0,2%	0,9%	1,7%	0,0%	-2,6%	0,2%	0,0%
Valtu	-1,9%	-0,2%	0,1%	0,5%	-1,1%	-1,2%	-0,7%
Kokku	-0,8%	0,1%	0,0%	0,3%	0,8%	0,4%	0,1%

Omavalitsuse tervikvaates on väljarände vanusrühmad vahemikus 20–39 eluaastat, nooremates ja vanemates vanuserühmades on rändesaldo möödunud kuuel aastal olnud kokkuvõttes positiivne. Tulenevalt väikestest absoluutnumbritest on piirkondades mõningaid erisusi, kuid rändemuster on üldistades sarnane. Nooremates vanuserühmades on eriti viimasel kolmel aastal lapsi valda lisandunud (tabel 31).

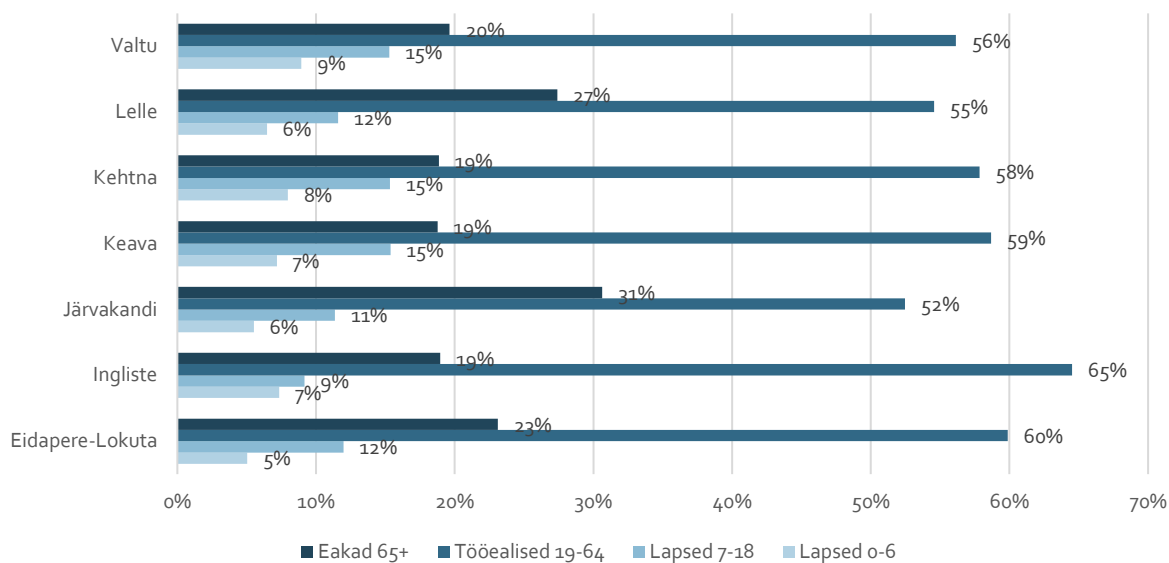
Tabel 31. Kuni 59- aastaste rändesaldo perioodil 2018–2023 piirkondade lõikes (rahvastikuregister)

Vanus	Eidapere-Lokuta	Ingliste	Järvakandi	Keava	Kehtna	Lelle	Valtu	Kehtna vald	2018-2020	2021-2023
0–4	4	3	1	15	9	3	1	36	-2	38
5–9	-1	-1	-1	6	-2	1	4	6	6	0
10–14	0	-3	2	3	6	-2	-1	5	-2	7
15–19	-6	3	3	0	0	-2	6	4	2	2
20–24	-11	1	-18	-4	-6	2	-15	-51	-31	-20
25–29	-4	-2	-5	1	-9	3	-13	-29	-33	4
30–34	-6	-6	-7	0	1	-7	-8	-33	-28	-5
35–39	1	-6	-3	3	-6	-1	0	-12	-15	3
40–44	-3	2	3	0	0	3	6	11	-6	17
45–49	-4	-5	11	7	9	-7	-4	7	0	7
50–54	7	-1	6	0	-2	1	-6	5	5	0
55–59	6	4	8	0	-5	-2	-2	9	19	-10
Kokku	-17	-11	0	31	-5	-8	-32	-42		

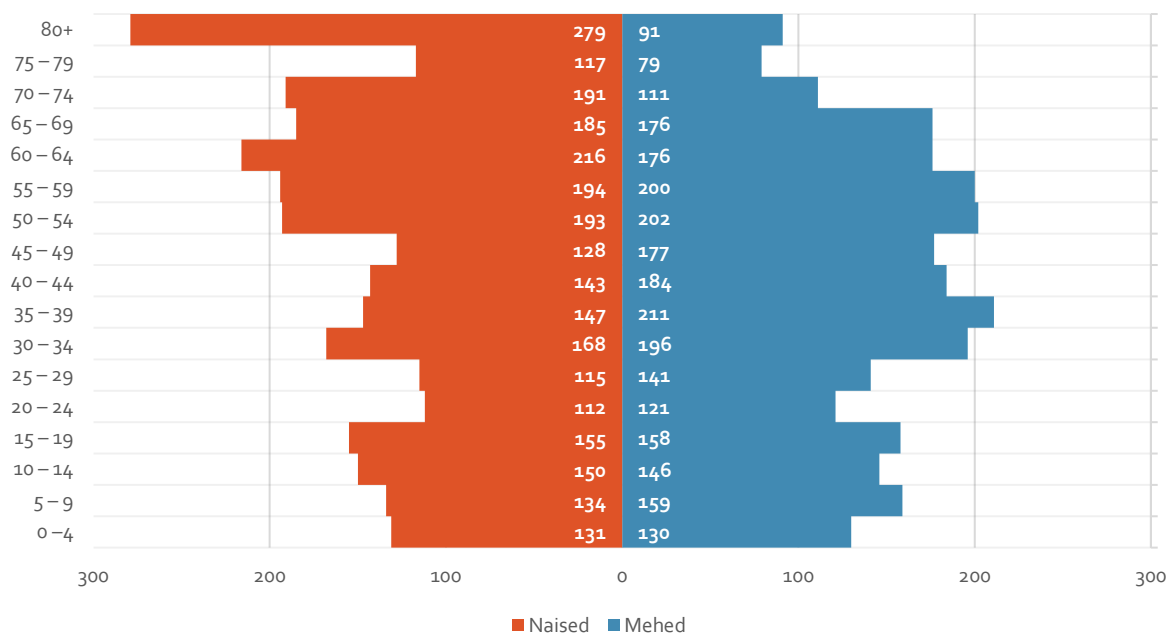
Vanus	Eidapere-Lokuta	Ingliste	Järvakandi	Keava	Kehtna	Lelle	Valtu	Kehtna vald	2018-2020	2021-2023
0–6	7	3	-2	22	5	3	1	39	-2	41
7–15	-7	-2	8	2	10	-1	5	15	4	11
16–18	1	2	2	0	7	-1	5	16	12	4

Aset leidnud rahvastikusündmuste tulemusel on omavalitsuses kujunenud rahvastiku vanusstruktuur, kus elanikest 20,5% on nooremad kui 18 eluaastat, tööealisi on 56,8% ja vanemaealisi (65+) 22,7%. Noorima koosseisuga rahvastik on Valtu, Kehtna ja Keava piirkonnas, kus kuni 18-aastased moodustavad enam kui 22% elanikkonnast ja eakad kuni 20% elanikkonnast (joonis 29).

Joonis 29. Rahvastiku vanusjaotus piirkondades 2024. a (rahvastikuregister)

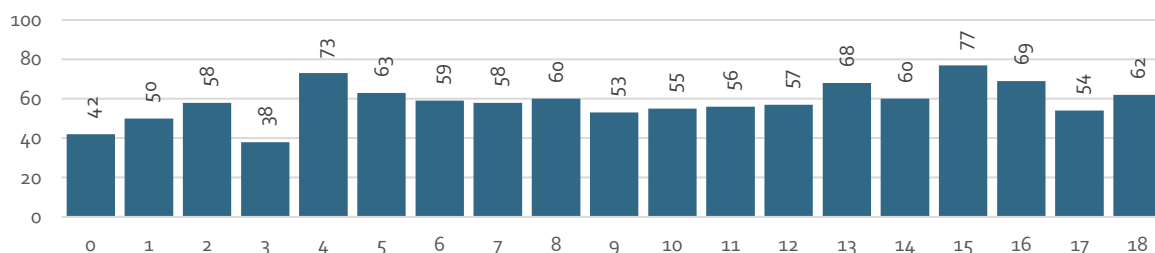
Kehtna valla elanikkonna soo-vanuskoosseisu vaadeldes on näha, et omavalitsuse elanike jaotus ei ole tasakaalus. Nooremad põlvkonnad on väiksemad kui vanemad. Arvukaimad 5-aastased vanuserühmad (elanikke u 350 või enam) on vahemikus 50-69 ja 30-39 eluaastat. Vanuserühmades vahemikus 0–29 on kõikides üldjuhul 300 või vähem elanikku. Eriti väike on rahvaarv vanuserühmades 20–29 ning 0–4 eluaastat. Selline rahvastiku vanusjaotus iseloomustab vananeva elanikkonnaga omavalitsust (joonis 30).

Joonis 30. Rahvastiku soo-vanusjaotus omavalitsuses seisuga 1.01.2024 (Rahvastikuregister)

Teine sündimust mõjutav tegur on sugude suhe (näitab meeste arvu suhtena 100 naise kohta) peamises fertiilses eas (vanusrühmas 20–39) ehk kas pereloomes vanuses on võimalik leida elukaaslast kohapealt. Omavalitsuses on näitaja 1,29 ehk vastavas eas mehi on enam kui naisi. Suurim „pruudid“ on Kehtna piirkonnas (1,34) ja väikseim Keava piirkonnas (1,09).

Suuremad laste aastakäigud vallas küündivad u 75 lapseni, keskmiselt on lapsi aastakäigus 58 ja need jaotuvad läbi vanuse suhteliselt ühtlaselt, v.a. kaks eriti väikest aastakäiku nooremas eas, mis küündivad vaid napilt u 40 lapseni (joonis 31).

Joonis 31. Kuni 18 aastased lapsed omavalitsuses seisuga 1.01.2024 (rahvastikuregister)

Vaadeldes omavalitsuse ja piirkondade lapsi kolmeaastaste vanusrühmadena, on näha, et praegu on koolieas laste arv suurim III kooliastmes ja väikseim 4–6 aasta pärast kooli siirduvate laste hulgas (tabel 32).

Tabel 32. Lapsed 3-aastaste vanuserühmadena omavalitsuses ja piirkondades 1.01.2024 (rahvastikuregister)

	Kehtna vald	Eidapere- Lokuta	Ingliste	Järvakandi	Keava	Kehtna	Lelle	Valtu
kooli 4-6 aasta pärast	146	9	8	21	12	56	13	27
kooli 3. a. jooksul	195	13	13	41	23	58	12	35
I aste	171	17	6	31	24	42	16	35
II aste	168	7	6	28	13	59	15	40
III aste	205	21	13	37	20	76	12	26
gümnaasium	185	12	5	42	20	75	9	22

Olemasoleva vanusstruktuuri järgi siseneb järgneval kuuel aastal omavalitsuses põhikooliikka u 30 last vähem kui sealt väljub, 2/3 neist Kehtna piirkonnas. Teisalt on lasteaiaaas laste arvu kahanemine juba lähiaastate küsimus.

2.3. Rahvastikuprognosis Kehtna vallas ja piirkondades

Tuleviku teenuste nõudluse välja selgitamiseks on koostatud valla rahvastikuprognosis, selgitamaks välja, milliseks võib kujuneda omavalitsuse kui terviku ja piirkondade rahvastiku struktuur ning vanuserühmade suurused tulevikus.

Esitatud prognoosis on koostatud 2024. aasta 1. jaanuari seisuhvastikuregistri andmete alusel. Prognoosis on koostatud aastani 2040 kohortkomponendi ehk vanusnihke meetodil. Kehtna valla viiele piirkonnale (Eidapere, Järvakandi, Kehtna, Valtu ning Inglise-Keava-Lelle) on koostatud baas-stsenaarium ja rände-stsenaarium. Vastava stsenaariumi piirkondade liitmisel kujuneb omavalitsuse tervikprognoosis.

Baas-stsenaariumis (joonistel A) eeldatakse, et tegemist on suletud rahvastikuga, mis tähendab, et selle koostamisel rännet ei arvestata ning analüüsitakse sündimus- ja suremuskäitumise mõju tuleviku rahvastiku arengule. Seega iseloomustab baas-stsenaarium tänaseks kujunenud rahvastiku sisemist taastevõimet. Vastavat projektsiooni võib pidada ka **realistlikuks stsenaariumiks**.

Rände-stsenaariumis (joonistel B) on lisaks arvestatud sisserändega kõikidesse piirkondadesse u 1% kogurahvastikust – **tegemist on näitliku optimistliku stsenaariumiga, möödunud aastatel aset leidnud rändemuster seda enamikes piirkondades ei toeta**. Omavalitsuse kui terviku vaates on rände-eeldus, et prognoosiperioodil kokku lisandub positiivse rändesaldo tulemusel u 950 uut elanikku. Lähteaastal lisandub valda 56 elanikku: sh Eidapere piirkonda 6, Järvakandi piirkonda 12, Kehtna piirkonda 16, Valtu piirkonda 8 ning Inglise-Keava-Lelle piirkonda 14 elanikku. Vanuseliselt diferentseeritud sisserände maht on ajas püsiv. Valdav osa sisserändest toimub vanuses 0-14 (u 1/3) ja 35-54.

Sündimuseeldused on mõlemal prognoosistsenaariumil sarnased. Summaarse sündimuskordaja eelduste aluseks on näitaja viimase kolme-kuue aasta dünaamika: Eidapere piirkonnas 1,3 last, Järvakandi piirkonnas 1,75 last, Kehtna piirkonnas 1,9 last, Valtu piirkonnas 2,1 last ning Inglise-Keava-Lelle piirkonnas 1,4 last viljakas eas naise kohta. Kordaja jääb samale tasemele prognoosiperioodi lõpuni.

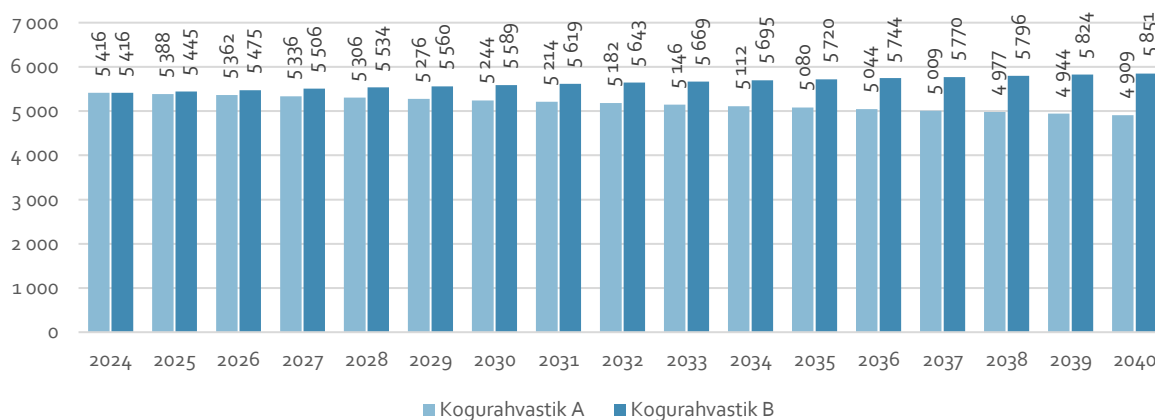
Alushariduses (sõime- ja lasteaiakohad) osalevad 1,5–6 (k.a) aastased lapsed, põhihariduses osalevad 7–15-aastased lapsed ja gümnaasiumihariduses 16–18-aastased noored. Põhikooli ja gümnaasiumi teenusevajadus tekib jooksvalt aasta 1. septembri seisuga. Arvestatud on proportsiooniga, mille kohaselt läheb 1. klassi 74% siseneva aasta ja 26% sellest vanema aasta lastest. Laste arv on esitatud õppeaasta seisuga.

Arvestades lasteaiaaas laste (1,5–6 eluaastat) ja põhikoolieas laste (7–15 eluaastat) osalust teenusel (alusharidus, statsionaarne õpe põhikoolis), saab lihtsustatult arvestada, et vastava vanuserühma demograafiline suurus vastaval õppeaastal on ka peaaegu tegelik teenusevajadus (teenuskohtade ja/või omavalitsuse rahastamise vaates).

Prognoosi väljundiks on rahvaarv peamistes vanuserühmades. Kuigi tulemused on esitatud ühe inimese täpsusega, tuleb siiski arvestada, et tegemist on hinnanguliste arvudega ning olulisem on prognoosist ilmnev suundumus vanuserühmades.

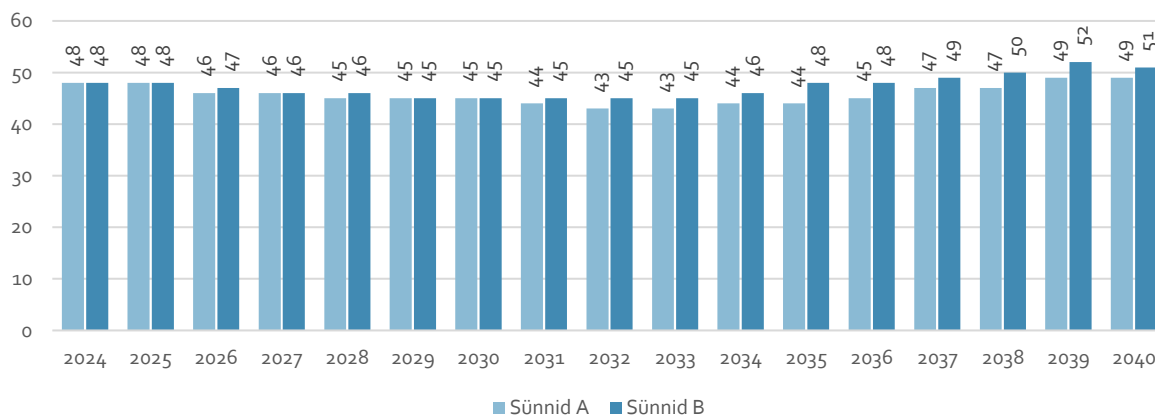
Arvestades toimunud rahvastikusündmusi, on tõenäosim baas-stsenaariumile vastav tulevikuolukord.

Prognoozi järgi kahaneb Kehtna valla rahvaarv võrreldes lähteaastaga ilma rändeta prognoosiperioodil iga-aastaselt tulenevalt elanike vanusstruktuurist igal juhul. Rahvaarv püsiks stabiilne juhul, kui igal aastal oleks valla rändeiive positiivne u 30 inimese jagu. Optimistlikult prognoositud rändemaht (B) toob kaasa mõningase kasvu (joonis 32).

Joonis 32. Omavalitsuse kogurahvastiku prognoos aastani 2040

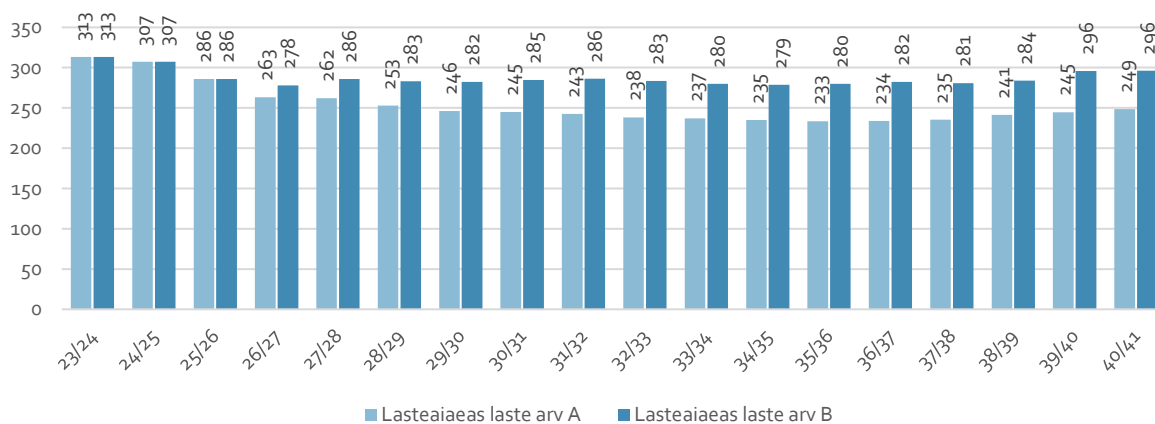
Aset leidnud sündimuskäitumise jätkudes (summaarne sündimuskordaja tasemel 1,7 last fertiilses eas naise kohta) ja rände puudumisel on tuleviku sünnipõlvkonnad omavalitsuses u 45 lapse suurusel. Arvestades sisserrändajate vanusrühmi, need koheselt olulist mõju sündimusele ei avalda. Samas võib sündide arv tulevikus olla prognoositust mõnevõrra madalam veel ka noorte vanusrühmade vahemikus 20–34 eluaastat väljarände tõttu (joonis 33).

Joonis 33. Omavalitsuse sündide arvu prognoos aastani 2040

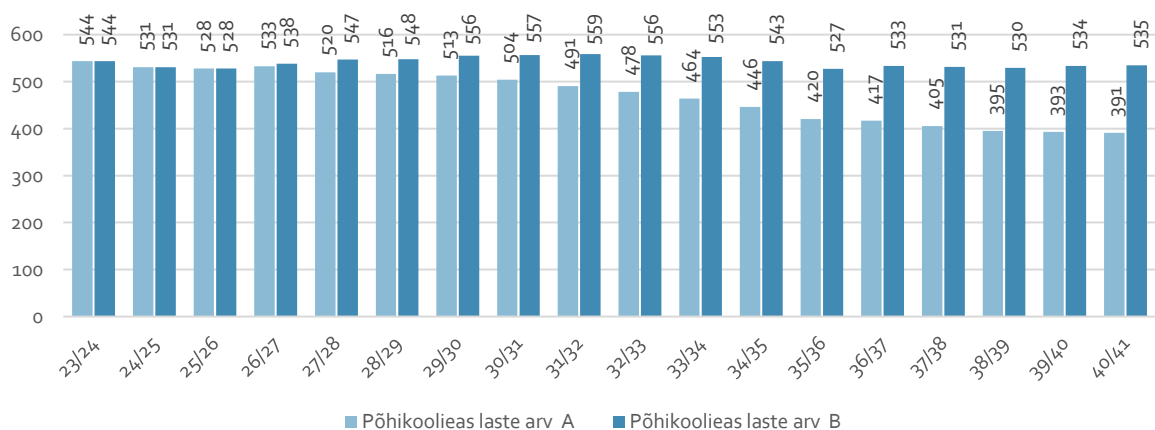
Sõltumata stsenaariumist hakkab järgmistel aastatel alates lasteaiast vähenema teenusevajadus haridusvaldkonnas. **Prognoosiperioodi lõpuks aastal 2040 on lasteaiaealisi lapsi vähemalt viiendiku ja põhikooliealisi lapsi enam kui neljandiku võrra vähem.** Gümnaasiumiealiste kahaneb samuti kuni viiendiku võrra.

Lasteaiaealiste laste arv hakkab kahanema igal juhul. Rändeta toimub stabiliseerumine u 240 lapse tasemel, sisserrände korral u 280 lapse juures (joonis 34).

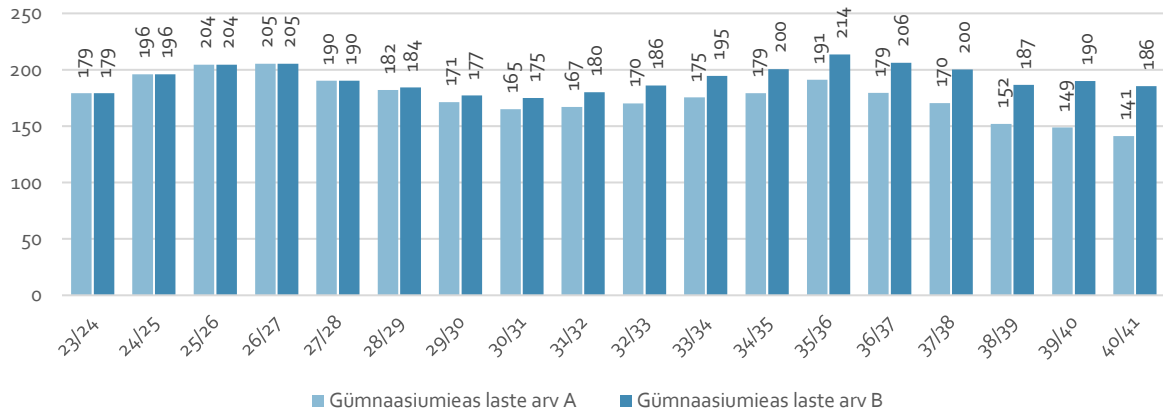
Joonis 34. Lasteaiaees laste arvu prognoos omavalitsuses aastani 2040

Põhikoolieas laste arv püsib veel järgmisel kolmel õppeaastal praegusel tasemel, kuid hakkab samuti pikemas vaates ilma sissetuleva kahanema - prognoosiperioodil leiab aset laste arvu vähenemine kuni 150 võrra. Sissetuleva korral jääb põhikoolieas laste arv tänasega samalaadsele tasemele ehk u 540 last (joonis 35).

Joonis 35. Põhikoolieas laste arvu prognoos omavalitsuses aastani 2040

Eesolevatel aastatel potentsiaalselt gümnaasiumi või kutsekooli siirduvad noored on tänaseks juba sündinud. Järgmised neli aastat noorte arv võrreldes tänasega veel suureneb, seejärel leiab aset kahanemine ja järgmisel kümnendil samalaadne tsüklil kordub (joonis 36).

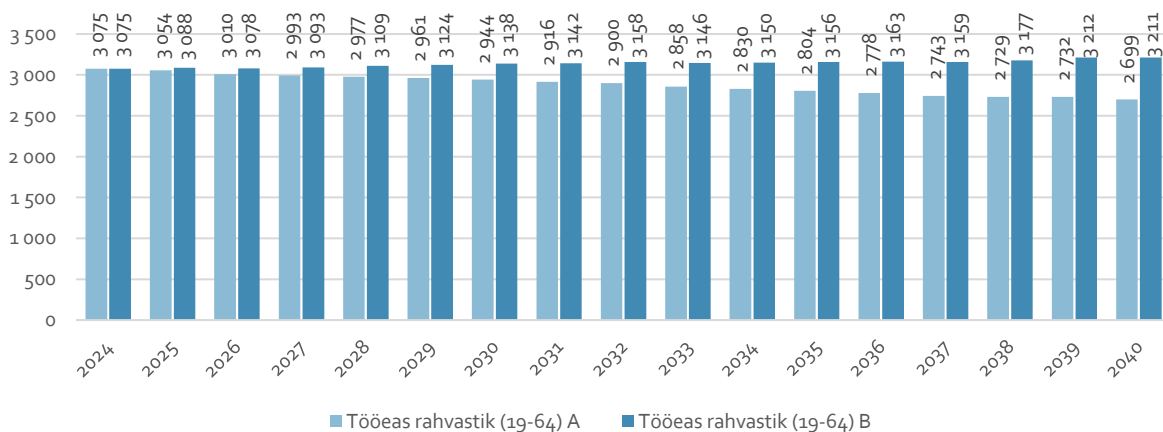

Joonis 36. Gümnaasiumieas laste arvu prognoos omavalitsuses aastani 2040

Tulevikus kujuneb püstitatud eelduste alusel sündide arvuks Eidapere piirkonnas 3-4 last aastas, Järvakandi piirkonnas 9–11 last, Kehtna piirkonnas 15–18 last, Valtu piirkonnas 7–9 last ning Inglise-Keava-Lelle piirkonnas 8–10 last aastas.

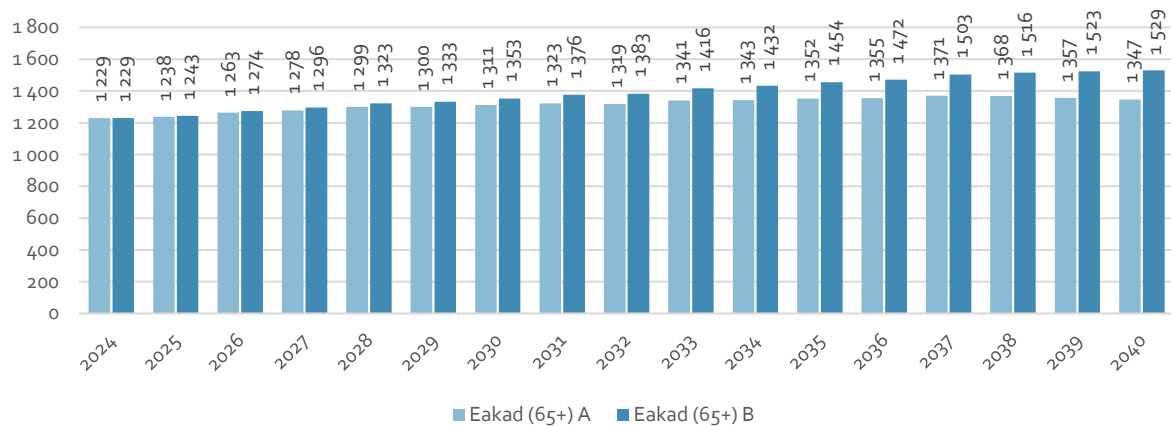
Piirkondade lõikes on laste arvu muutuse dünaamika tulenevalt olemasolevast vanusstruktuurist mõnevõrra erinev. Lasteaiaaeg laste arv kahaneb ilma sissetuleva enime Valtu ja Inglise-Keava-Lelle piirkonnas enam kui kolmandiku, Kehtna piirkonnas ligi viiendiku ning Eidapere ja Järvakandi piirkonnas jääb stabiilseks. Põhikoolieas laste arv kahaneb Eidapere piirkonnas ligi poole võrra, Valtu ja Inglise-Keava-Lelle piirkonnas ligi 40%, Kehtna piirkonnas viiendiku ning Järvakandi piirkonnas kümnendiku võrra.

Ilma sissetuleva jätkub tööealiste arvu kahanemine, sissetuleva korral jääb see stabiilseks (joonis 37).

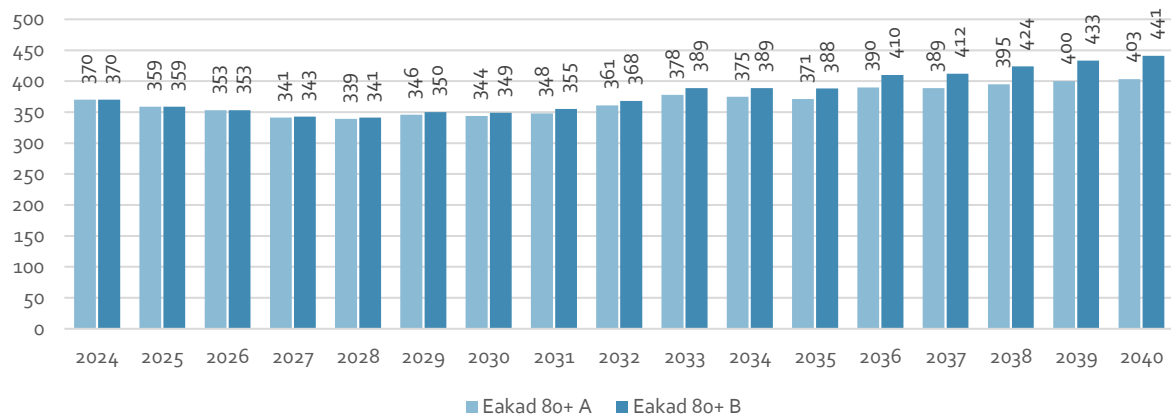
Joonis 37. Vanusrühma 19-64 prognoos omavalitsuses aastani 2040

Eakate arvukus suureneb igal juhul. Vanusrühma 65+ lisandub vähemalt enam kui 100 elanikku ja suureneb nende osakaal kogurahvastikus (joonis 38).

Joonis 38. Vanusrühma 65+ prognoos omavalitsuses aastani 2040

Sama muster kehib ka vanuserühma 80+ puhul (joonis 39).

Joonis 39. Vanusrühma 80+ prognoos omavalitsuses aastani 2040

Konkreetselt Valtu piirkonnas on võrreldes valla kui terviku arengud samalaadsed. Ilma sisserändeta on oodata nooremate vanuserühmade ja tööaliste kahanemist. Sisserände korral on nooremad vanuserühmad pigem stabiilsed. Eakate arvukus kasvab aga igal juhul. Samas arvestades piirkonna elanikkonna väiksust, on muutused absoluutnumbritest tagasihoidlikud (tabel 33).

Tabel 33. Rahvastiku vanuserühmade prognoos Valtu piirkonnas

Vanusrühm	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	Muutus
Baas-stsenaarium (A)																		
0–6	72	65	63	60	61	52	53	49	48	47	46	47	47	48	50	52	54	-25%
7–18	123	131	132	136	135	141	137	132	129	122	121	118	108	99	97	92	94	-24%
19–64	452	455	455	447	439	434	432	433	432	428	423	417	420	425	425	428	422	-7%
65+	158	153	152	158	162	168	170	174	177	183	186	191	194	193	191	188	188	19%
Kokku	805	804	802	801	797	795	792	788	786	780	776	773	769	765	763	760	758	-6%
Rände-stsenaarium (B)																		
0–6	72	66	66	64	67	58	60	57	56	55	55	55	56	57	59	61	64	-11%
7–18	123	132	134	139	139	148	145	143	141	137	138	137	128	122	120	118	121	-2%
19–64	452	460	465	461	458	458	460	466	469	470	469	468	475	485	489	497	495	10%
65+	158	153	154	161	166	172	176	181	185	194	198	205	210	211	211	211	214	35%
Kokku	805	811	819	825	830	836	841	847	851	856	860	865	869	875	879	887	894	11%

Peamised järeldused rahvastikuarengutest ja teenusvajaduse prognoosist:

- Rapla maakond on mõõdukalt kahaneva rahvaarvuga (möödunud 15 aasta vaates - 0,5% aastas), seejuures möödunud kuuel aastal on rahvaarv püsinud stabiilselt u 34 000 elaniku kandis. Võrreldes enamuse teiste Eesti maakondadega toetab pigem stabiilset rahvastikuarengut Eesti peamise majanduskeskuse Tallinna regiooni suhteline lähedus. Negatiivset loomuliku iivet on kompenseerinud positiivne rändesaldo.
- Kehtna vald on u 5400 elanikuga maakonna väikseima rahvaarvuga omavalitsus, mille rahvastikuareng ja -näitajad on sarnased pigem Rapla (ja Märjamaa) vallaga. Kohila vald eristub teistest maakonna omavalitsusest tugevalt positiivse rändesalo tulemusel.
- Kuigi võrreldes 15 aasta taguse ajaga on Kehtna valla elanikkond kahanenud ligi tuhande elaniku võrra (aastakeskmiselt -0,9%), siis viimastel aastatel on kahanemine peatunud, kuna negatiivset loomuliku iivet on tasakaalustanud positiivne rändeiive. Rahvastiku vanusjaotuse järgi on tegemist siiski vananeva rahvastikuga omavalitsusega.
- **Rahvastikuarengud on stabiilsema trendi ja positiivsemate näitajatega eelkõige valla põhjapoolsemates piirkondades, sh Valtu piirkond**
- Sündimuskordaja on vallas Eesti keskmisest kõrgem. **Kõige kõrgem on sündimuskordaja Valtu piirkonnas, kus see möödunud kuue aasta keskmisena ületab taastootetaset (2,19).** Näitaja on samuti kõrge lähipiirkondades (Kehtna – 2,05 ja Lelle – 1,90). **Rahvastiku vanusjaotuse vaates on nooremat elanikkonda on mõnevõrra rohkem Valtu, Kehtna ja Keava piirkondades.**
- Viimase 4 aasta (2020-2023) sünnid on olnud võrreldes varasemaga väiksemad (u 45 ehk kahe klassikomplekti jagu lapsi), mis toob ilma rändeliikumisteta tulevikus kaasa haridusteenuste nõudluse mõningase vähenemise. Samas mõjutab haridusasutuste jätkusuutlikkust ka nende valikumuster ja selle võimalikud muutused piirkondades.
- Arvestades, et tõenäosim on baas-stsenariumi laadne tulevikuolukord, siis perspektiivis saab teenuste sihtrühmade vaates eeldada eakama elanikkonna teenusetarbivate arvu kasvu ja nooremate vanuserühmade (eriti tööealised) teenusetarbivate arvu mõningast kahanemist. Ehk siis maksumaksjate arvu kahanemine ja osakaal ning suurenev 65+ vanuserühm, mis tähendab ajas kasvavat survet valla eelarvele ja sotsiaalteenuste arendamisele.
- Tulevikvaatavalt võib eeldada suuremat vajadust **eakatele suunatud teenuste arendamiseks, kuna vastav sihtrühm on kasvamas.** Seda peab silmas pidama nii vaba aja teenuste arendamisel (kui ka nt sotsiaalteenuste osutamisel).
- **Valtu piirkonna elanike arv (u 800) koos seal teenuseid tarbivate tagamaa piirkondadega võimaldab pakkuda peamisi kohalikke teenuseid (sh üldharidus, raamatukoguteenus, kultuuri- ja huvitegevus, noorsootöö) ka tulevikus.**
- Prognoos näitab, et **Valtu piirkonnas pole lähikümnendil oodata olulist teenusvajaduse langust mitte üheski teenuste sihtrühmas** (v.a. alusharidus). Prognoositav on senise stabiilsuse jätkumine. Piirkonna elanike arv on väga pikalt püsinud u 800 inimese juures ning ka tulevikuvaatavalt ei vähene see olulisel määral. Sisserände korral isegi suureneb

3. KESKUSE KONTSEPTSIOON

3.1. Teenuskorralduse alternatiivid

Teenuste korraldamiseks Kaerepere alevikus saab lähtuvalt eelpool esitatud hetkeolukorra analüüsist välja tuua **kolm peamist alternatiivi**:

- **Alternatiiv A** – Toimub Valtu Põhikoolile juurdeehituse rajamine, mis on vajalik igal juhul, kuid hoone rekonstrueeritakse ja laiendatakse ainult kooli tegevuse tarbeks. Muu teenuskorraldus Kaerepere alevikus jääb muutumatuks – raamatukogu ja noortekeskus jäävad rendipinnale, püütakse saavutada kokkulepped noortekeskuse ruumide tingimuste parandamiseks. Sisulist teenuste arendamist ei toimu.
- **Alternatiiv B** – Toimub Valtu Põhikoolil rekonstrueerimine, juurdeehitus rajatakse mõnevõrra suuremas mahus, kuna planeeritakse tegevuspinnad ka raamatukogule ja noortekeskusele. Otseseid teenuskorralduse muudatusi ei kavandata ning sisulist teenuste arendamist ei toimu. Jäävad samad ainult kogukonna tarbeks mõeldud teenused, lihtsalt paranenud ruumitingimustes.
- **Alternatiiv C** – Toimub Valtu Põhikooli rekonstrueerimine ja juurdeehitus, erinevate teenuste koondamine (noortekeskus, raamatukogu, kogukonnategevused, kriisiennets) ühele taristule ning paralleelselt ka kogu teenuskorralduse mõtestamine ning uue tegevusmudeli väljatöötamine. Lisaks tavapärastele kohaliku/piirkonna tasandi teenuste arendamisele käivitatakse ka uusi maakondliku/regionaalse tasandi teenuseid, nt kriisiennetuse ja eelkutseõppe süsteemi väljatöötamine ja juurutamine. Teenuste uudse korralduse mõtestamiseks nähakse ette eraldi ressursid ja tööjõud.

Alternatiivide plussid ja miinused on välja toodud alljärgnevalt:

Alternatiiv A:

- Paranevad põhikooli ruumitingimused, kuid kvalitatiivset muutust teenuste osutamisel ei teki.
- Kogukonna jaoks ei ole tegu suure muutusega, kõik asutused jätkavad endisel viisil. Samas ei teki sünergiat, suuremat koostööd ega uudseid lahendusi.
- Kuna sisulisi muudatusi ei teostada, ei ole võimalik saada projektitoetust, omavalitsuse võimalused rekonstrueerimistöode rahastamiseks ilma toetuseta on piiratud.

Alternatiiv B:

- Paranevad põhikooli ruumitingimused ja lisaks ka raamatukogu ja noortekeskuse tingimused. Seejuures tagatakse ligipääsetavus kõigile sihtgruppidele.
- Uudseid lahendusi ei teki, teenuste sisulist arengut ei kavandata ega mõtestata.

- Kuna sisulisi muudatusi ei teostada, ei ole võimalik saada projektitoetust, omavalitsuse võimalused rekonstrueerimistöde rahastamiseks ilma toetuseta on piiratud

Alternatiiv C:

- Paranevad põhikooli ruumitingimused ja lisaks ka raamatukogu ja noortekeskuse tingimused. Seejuures tagatakse ligipääsetavus kõigile sihtgruppidele.
- Toimub teenuse sisuline arendamine ja mõtestamine, sh uute teenuste osas.
- Tekivad laiemal määral algatused, mis on kas vallaülese (eelkutsesõpe) või maakonnaülese (kriisiennetuskeskus) määral.

Vallavalitsus koos partneritega on otsustanud, et edasi on otstarbekas liikuda alternatiiviga C

Valitud alternatiiviga kaasnevad peamised muudatused on kokkuvõtvalt järgnevad:

- Hoone kaasajastatakse ning sellesse luuakse lisaks põhikoolile tänapäevased tegevusvõimalused raamatukogu ja noortekeskuse jaoks.
- Kogukond ja vald saavad esindussaali, mis sobib erinevate suuremate ürituste läbiviimiseks
- Koostöös partneritega luuakse uued vallaülised ja maakonnaülised teenused (eelkutsesõpe, kriisiennetus).
- Teenuste korralduses tekib uudne süsteem ja mõtestatud, mis lähtub kliendi vajadustest ja teenuste disaini põhimõtetest. Teenuste korralduses rakendatakse nn ühe ukse poliitikat ja partnerluspõhimõtteid.
- Hoone on täies ulatuses ligipääsetav, kuna kaasajastamine teostatakse universaalse disaini põhimõtetest lähtuvalt.
- Hoone on igapäevases kasutuses ja hea näide mitmefunktsionaalsest ja uuenduslikust maapiirkonna teenuskeskusest.

Alternatiivide võrdlus pinnakasutuse ja majandamiskulude (energiakulud ja rendimaksud) vaates näitab, et raamatukogu ja noortekeskuse ruumide rajamine Valtu Põhikooli hoonesse on majanduslikult soodsam lahendus. Alternatiivide juures on arvestatud, et peale rekonstrueerimist on hoone energiklassiks B, erikasutusega 120 kWh/m² kohta (tabel 34).

Tabel 34. Alternatiivide pinnakasutuse ja majandamiskulude võrdlus

	Hetkeolukord	Alternatiiv A	Alternatiiv B	Alternatiiv C
Valtu Põhikooli netopind (m ²)	1942	2200	2400	2500
Raamatukogu ja noortekeskuse netopind (m ²)	254	254		
Valtu Põhikooli energiakulud (pers B klass)	44 000	39 000	42 000	44 000
Raamatukogu ja noortekeskuse energiakulud	7 100	7 100	0	0
Raamatukogu ja noortekeskuse rendikulud	6 400	6 400	0	0
Pind kokku	2196	2454	2400	2500
Muutuvad kulud kokku	57 500	52 500	42 000	44 000

3.2. Alternatiivi valiku põhjendus

Kokkuvõtvalt tuleb uue multifunktsionaalse keskuse rajamise vajadus nii piirkonna tänastest tugevustest kui ka olemasolevatest väljakutsetest.

Hetkeolukorra kokkuvõttes saab välja tuua järgnevad tugevused:

- Valtu piirkond on üks seitsmest Kehtna valla teenuspiirkonnast, mis on eraldiseisvana vajalik ka tulevikus. Kuigi piirkond ei ole geograafiliselt ja funktsionaalselt teistest omavalitsuse teenuskeskustest eraldatud, on selle geograafiline asukoht soodsaim vallas, mis väljendub nt põhikooliõpilaste arvu järjepidevas kasvus. Valtu Põhikoolist on tänaseks saanud suurim kool Kehtna vallas. Koolis käivad ka teiste valla piirkondade lapsed, seega on Valtu Põhikool laiema mõjuulatusega kui teised valla koolid.
- Valla teiste asjakohaste teenuste (lisaks üldharidusele) analüüs näitab, et Valtu piirkonna asutustes toimuv tegevus on mitmekesine ning osalusaktiivsus on reeglina kõrgem kui omavalitsuste teistes teenuskeskustes. Nii kultuurikollektiivide arv, noorte külastuste arv, raamatukogu kasutusaktiivsus kui ka muud näitajad peegeldavad asjaolu, et piirkond on juba täna tugev kogukondliku tegevuse keskus. Selle näideteks on mh piirkonna rikas kultuurielu ning tugev kogukond.
- Valtu piirkonna asutustel on mitu spetsiifilist tugevust, mistõttu on nende mõjuulatus suurem kui vaid Valtu piirkond. Näiteks on Valtus spordihoone koos ujulaga, mis teenindab laiemat koostööpiirkonda. Koostöö spordimajaga teeb lihtsaks asjaolu, et Kaerepere on kompaktne asum, kus asutused on lähestikku. Seega on Kaerepere aleviku roll oluline nii piirkondlikul tasandil, omavalitsustasandil kui ka laiemalt.

Eelnevalt väljatoodud tugevused on loovad aluse kestlikuks lahenduseks – planeeritav multifunktsionaalne keskus saab olla tänu piirkonna tugevustele jätkusuutlik.

Hetkeolukorra teenuskorralduse kokkuvõtteks saab välja tuua järgnevad kitsaskohad, mille lahendamine on ka käesoleva kontseptsiooni ja arendusprojekti eesmärk:

- ÜLDHARIDUS - õpilaste arvu dünaamika on olnud valla koolides erinev. Kui üldjoonetes on laste arv valla koolides olnud kas stabiilne või kahanev, on Valtu Põhikool kasvanud kiiresti, tänaseks on tegu valla suurima kooliga. Valtu lapsed eelistavad selgelt oma piirkonna põhikooli, ka teistest piirkondadest on kõige enam liikumist Valtu suunas. Eelnev on kaasa toonud asjaolu, et kooli taristu ei vasta nõudlusele. Valtu Põhikooli juurdeehituse puudumine pidurdab nii koolielu arendamist kui ka kogukonnategevuste ning kultuurielu edendamist. Lisaks juurdeehitusele on vajalik olemasoleva koolihoone kaasajastamine, kuna see on suuresti amortiseerunud ega vasta kaasaegsetele nõuetele.
- RAAMATUKOGU – Valtu piirkonna raamatukogu asub erapinnal ning paikneb eraldiseisvas hoones. Vastava hoone ruumide paigutus ei ole raamatukogu tegevuseks kõige sobivam ning raskendatud on ka liikumispuudega inimeste ligipääs. Kaasaegse, integreeritud ja kättesaadava teenuse tagamiseks on otstarbekas tuua raamatukogu üldhariduskooliga ühele taristule.

- **NOORSOOTÖÖ** – valla kõige kiiremini kasvavas piirkonnas hetkel sisuliselt puudub noorsootöö, kuna selleks pole sobivaid tingimusi. Võimaluste loomine ühtsesse keskusesse on hädavajalik, et tagada tänapäevased võimalused mitteformaalseks õppeks piirkonnas.
- **KULTUURITEGEVUS** – Valtu piirkond on üks kõige aktiivsema kogukondlikud tegevusega piirkondi Kehtna vallas. **Samas puudub nii Valtu piirkonnas kui ka kogu vallas nn esindussaal**, mis sobiks suuremate ürituste läbiviimiseks (lisaks kooli tegevusele kontserdid, etendused, erinevad sündmused jms). Suure saali rajamine piirkonda, mis on demograafiliselt kestlik ning kus on väga aktiivne kultuurielu tugevdab nii kohalikku kui ka valla kogukonnaelu.
- **KRIISIENNETUS** – kriisideks valmis olemine eeldab proaktiivset tegevust ka omavalitsuse poolt. Nn kobarkriiside ajastul on tegu järjest olulisema teemaga. Nii on mitmed linnad Eestis kas äsja rajanud või rajamas nn kerksuskeskuseid, mille eesmärk on anda inimestele abi, nõu ja infot näiteks ulatusliku elektri- või veekatkestuse, põlengu või muude suuremate kriiside korral. **Hetkel pole kriisiennetus maapiirkondades, sh Kehtna vallas komplekselt lahti mõtestatud.** Seetõttu on vald võtnud kriisiennetuse oluliseks teemaks, mida lahendatakse koos käesoleva arendusprojekti elluviimisega.
- **KOOSTÖÖ KEHTNA KUTSEHARIDUSKESKUSEGA** – valla eripäraks ja tugevuseks on Kehtna Kutsehariduskeskuse olemasolu. **Samas ei ole kutsehariduskeskuse olemasolu valla muus hariduskorralduses süsteemselt ära kasutatud ja nii on erinevate haridusliikide omavaheline lõimimine olnud seni puudulik.** Valtu Põhikooli näitel on üheks probleemiks ka sobiva taristu puudumine. Koos kaasaegne tööõpetuskeskuse-õppeköögi ruumide rajamisega luuakse ka eeldus, et kutsehariduskeskus saaks tulla eelkutseõppet põhikooli III kooliastmes praktiliselt läbi viima.

Lisaks teenuskorralduslikele kitsaskohtadesse võimaldab Valtu Põhikooli arendamine Kaerepere piirkonna haridus-, kogukonna ja kriisiennetuskeskuseks lahendada ka mitmeid laiemaid väljakutseid, sh:

- Valtu Põhikooli hoone on ehitatud u 47/115 aastat tagasi. Kuigi seda on jooksvalt kaasajastatud, on maja rekonstrueerimine vajalik nii **energiatõhususe parandamiseks kui ka ruumiplaneeringu ja -tingimuste parendamiseks** ja kaasaegsete tingimuste tagamiseks.
- Hoone ei **vasta tänasel kujul ligipääsetavuse kriteeriumitele**, hoone teisele korrusele pääseb vaid treppi mööda, mis tähendab, et teenused pole kättesaadavad erivajadustega inimestele.
- **Teenuste terviklikku pakkumist ja teenuste arendamist pole süsteemselt mõtestatud.** Seni pole täpsemalt kavandatud, kuidas suurendada sünergiate erinevate teenuste vahel, millised võiksid olla uuenduslikud algatused kogukonnakeskuses, milliseid tegevusi saaks veel kogukonnakeskusesse juurde tuua, kuidas arendada teenuseid sisuliselt kliendi vajadustest lähtuvalt, kuidas infot paremini kättesaadavaks teha jne.

3.3. Haridus-, kogukonna- ja kriisiennetuskeskuse kontseptsioon

3.3.1. Keskuse arendamise strateegia

Kaerepere haridus-, kogukonna- ja kriisiennetuskeskuse (edaspidi „keskus“) kontseptsiooni aluseks on selle visioon ja kaks strateegilist aluspõhimõtet. Keskuse tegevuse raamistik loovad seal pakutavad teenused. Keskuse arendamise aluseks on strateegilised eesmärgid, mis on ühtlasi kohaldatavad ka kõigi Kehtna valla teenuste arendamisele.

Visioon 2030

Kaerepere alevikus on igapäevases kasutuses uuenduslik haridus-, kogukonna ja kriisiennetuskeskus, mis pakub teenuseid ja tegevusvõimalusi kogu elukaare lõikes nii kohalikele elanikele kui ka kaugemalt tulijatele.

Visioon puhul on olulised järgmised komponendid:

- **Igapäevane kasutus** – Keskus on kasutusel 24/7. Lisaks konkreetsetele kooli, noortekeskuse ja raamatukogu tegevusele ning korraldatud sündmustele ja huviringidele on kohapeal tegevusvõimalused kõigile kogukonnaliikmetele.
- **Uuenduslikkus** – keskus on avatud uutele ideedele ja lahendustele. Keskuse rajamise raames arendatakse välja ja disainitakse uudsed teenusmudelid nii kohaliku tasandi integreeritud teenuskorraldusele (mida on edaspidi võimalik rakendada ka mujal), formaalse- ja mitteformaalse hariduse ühendamise lahendused, eelkutsõppe korraldusmudel põhikooli baasil kui ka maakondlikul tasandil seni puuduvad süsteemsed kriisiennetusgevuste paketid⁵ erinevatele sihtgruppidele.
- **Tegevusvõimalus kogu elukaare lõikes** – keskus pakub tegevusvõimalusi kõigile eagruppidele väikelastest eakateni, eriti on väärtustatud ka eagruppe ühendavad algatused.
- **Kasutus nii kohalikele kui külalisele** – keskuse sihtrühmadeks on nii Valtu ja lähipiirkondade elanikud (nn igapäevased kasutajad) kui ka kaugemalt tulijad (valla kaugemate piirkondade ja maakonna elanikud (sündmused, kriisiennetus, toimumudeli tutvustamine jms).

Keskuse aluspõhimõtted

- **Ühe ukse teenuskorraldus kogukonnas** - keskuses töötavate organisatsioonide töötajad toimivad ühtse meeskonnana (omavad ja jagavad infot kõigi keskuses pakutavate teenuste kohta, teevad igakülgset tööd kliendi vajadustele ja ootustele vastamiseks jne). Keskuse korrustele luuakse rekonstrueerimise järgselt mugavad võimalused ligipääsuks eakatele ja erivajadustega inimestele (kaldtee, lift jms meetmed).
- **Partnerluspõhine toimumudel** – saavutamaks erinevate teenuste integreeritust ja sünergiat, kaastatakse teenuse arendusprotsessi ja pakkumisse lisaks omavalitsuse asutustele ja teenistujatele kohaliku kogukonna esindusorganisatsioonid (nt MTÜ Arendusselts Koduaseme) ja koostööpartnerid (Kehtna Kutsehariduskeskus).

---

⁵ Projekti uuenduslikuks maakonnaüleseks teenuseks on süsteemse kriisiennetuse tegevuste paketi väljatöötamine ja rakendamine hõreda (haja)asutustusega maapiirkonna tingimustele vastavalt.

Kogukonnakeskuse teenused

Kogukonnakeskus hõlmab järgnevaid teenuseid (täpsemalt vt p 3.1.2): üldharidus, eelkutseõpe, huvitegevus, noorsootöö, raamatukogu, kultuuritegevus, kogukonna- ja sündmuskeskus ning kriisiennetus. Teenuste loetelu ei ole ammendav ja võib täieneda taotluse koostamise ja projekti elluviimise faasis kavandatud arendustegevuse määratlemise raames.

Teenuste arendamise eesmärgid

Keskuse ja omavalitsuse teenuste ja objektide arendamise aluseks on neli nurgakivi:

- saavutada teenuste suurem integreeritus, sünergia ja kvaliteedi kasv;
- parandada olemasoleva hoonete energiatõhusust ja ruumitingimusi;
- optimeerida pinnakasutust kogu omavalitsuse piirkondlikes keskustes;
- laiendada pakutavaid tegevusvõimalusi ja tagada elanike rahulolu.

Hariduse-, kogukonna- ja elanikkonnakaitse keskuse kontseptsiooni kajastab kokkuvõtvalt joonis 40.

Joonis 40. Kaerepere keskuse kontseptsioon

3.3.2. Pakutavad teenused ja sihtgrupid

Kogukonnakeskuse teenuste vaates on eristatud kaheksa põhiteenust. Järgnevalt on nende osas lühidalt välja toodud tänane olukord, soovitud olukord (ehk projekti tulemusel aset leidnud muutus) ning täpsemalt kirjeldatud nende sihtgrupi (juhul kui on spetsiifiliselt määratav). Samuti on antud hinnang teenuste mõju ulatuse kohta ehk kas tegemist on ainult kohaliku või siis laiemat geograafilist mõju omava teenusega (tabel 35).

Tabel 35. Kaarepere keskuse peamised teenused

FUNKTSIOON	OLUKORD TÄNA	SOOVITUD OLUKORD	SIHTRÜHM	MÕJU ULATUS
üldharidus	õppetöö toimub ruumikitsikuses ja puudulike võimalustega 9- klassilises üldhariduskoolis	paranenud ruumitingimused, laienenud tegevusvõimalused ja loodud õppetöö kvalitatiivse arengu eeldused	lapsed 7-15 (16)	kohalik / piirkondlik
eelkutseõpe	puudub	tuginedes kohalikule eripärale on koostöös kutsehariduskeskusega välja arendatud uudne toimemudel, paranenud on haridustasemetete lõimitus	lapsed 12-15 (16)	piirkondade ülene
huvitegevus	koolihoone ruumitingimused seavad tegevusele piirangud	paranenud tegevusvõimalused	lapsed, täiskasvanud, eakad	kohalik / piirkondlik
noorsootöö	tegevus on peatunud / toimus kaootiliselt kehvade ruumitingimustega rendipinnal	paranenud ruumitingimused, väljaarendatud uued teenused, formaalse- ja mitteformaalse hariduse lõimimise võimalused	noored 7-18 (ja 19-26)	kohalik / piirkondlik
raamatukogu	tegevus toimub raskendatud ligipääsuga rendipinnal	paranenud ligipääsetavus ja ruumitingimused, laienenud funktsionaalsus ja teenuste valik	kõik vanusrühmad	kohalik / piirkondlik
kogukonnategevus	kõikidele sihtrühmadele ei ole võimalik seltsimajas teenust pakkuda, kuna ruumides ei jätku alati piisavalt vabu aegu	uued tegevusvõimalused kohaliku kogukonnaelu aktiveerimiseks ja edendamiseks	kõik vanusrühmad	kohalik
sündmuskorraldus	seltsimaja saal ei ole teatud ürituste jaoks piisavalt suur	võimalus kasutada suurt moodsat saali	kõik vanusrühmad	vallaülene
kriisiennetus	puudub	võimalikud ohud on teadvustatud, tekkinud on valmisolek erinevates kriisides toimimiseks, olemas on süsteem regulaarsete õppuste läbiviimiseks	asutused ja organisatsioonid, kõik vanusrühmad	vallaülene / maakondlik

3.3.3. Vajalik investeering ja arendustegevused

Investeeringu põhikomponendiks on Valtu Põhikooli hoone rekonstrueerimine, juurdeehitus ning kinnistu kohandamine õppetegevuseks sobivaks. Koostamisel eelprojekt. Seisuga jaanuar 2024. on kavandatud juurdeehituse paiknemine kinnistul ja väliala peamine funktsionaalsus (joonis 41).

Joonis 41. Valtu Põhikooli kinnistu ja selle ümbruse planeeritav funktsionaalsus (OÜ Esplan 2024)

Välja on töötatud juurdeehituse ruumikuju ja arhitektuurne põhilahendus, mille järgi juurdeehituse hoonemaht on läbi kahe korruse seotud uue hooneosaga ning läbi galerii vana hooneosaga (joonis 42).

Joonis 42. Valtu Põhikooli planeeritav juurdeehitus, vaade läänest (OÜ Esplan 2024)

Esialgne ruumiprogramm näitlikustab ruumide funktsionaalse jaotuse ja suuruse. Kokku on hinnanguline pinnavajadus u 2500 m², sellest juurdeehituse maht u 560 m² (tabel 36).

Tabel 36. Valtu Põhikooli rekonstrueerimisjärgne ruumiprogramm (OÜ Esplan 2024)

Funktsioon	Ruumide pind (m ²)			Ruumide arv		
	Juurdeehitus	Vana osa	Kokku	Juurdeehitus	Vana osa	Kokku
Abi-või tehniline ruum	24	83	108	3	7	10
Administratsioon	63	15	78	3	1	4
Aula / söögisaal	198		198	1		1
Garderoob	3	90	93	1	1	2
Inva WC		13	13		2	2
Raamatukogu		168	168		4	4
suur klass	96	611	707	2	11	13
Söögi jaotus	26		26	1		1
WC	17	34	51	9	6	15
väike klass	17	61	78	1	4	5
Õppekook		42	42		1	1
Üldruumid	119	385	504	7	15	22
Keldrikorruse ruumid		466				
Kokku	564	1968	2532	28	52	80

Meetme „Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused“ raames on võimalik ja vajalik lisaks investeeringutele taotleda vahendeid ka avalike teenuste arendamiseks ja disainimiseks:

- Avalike teenuste arendustegevuste koosseisus on üldistatult uuringute ja kogemuste kaudu saadud teadmiste rakendamine uute teenuste juurutamiseks ja / või nende oluliseks täiustamiseks. Sealhulgas teenuskvaliteedi parandamine, uuenduslikud teenuste osutamise viisid, vajalike infosüsteemide loomine ja arendamine,

mobiilsete teenuste loomine kogukonnateenustes. Samuti teenustaristuvõrgustiku terviklik väljaarendamine ja multifunktsionaalsete teenuskeskuste loomine. Arendustegevusteks saab ellu kutsuda erinevaid pilootprojekte.

- Avalike teenuste disain on kindel teenuse kujundamise protsess, mille raames mõeldakse läbi erinevad lähenemised teenuste korraldamiseks (sh uudsed e-teenused ja IT-lahendused).

Projekti raames on soovitatav kavandada vähemalt järgnevad tegevused:

- Kriisiennetuskeskuse ning haridus- ja kogukonnakeskuse teenusedisaini koolitustsükli (sh õppereisid) korraldamise kulud;
- Tarvilike väikevahendite soetamine kriisiennetuskeskuse, haridus- ja kogukonnakeskuse raamatukogu ja noortekeskuse tegevusvõimaluste ja teenuste mitmekesistamiseks;
- Kahe töökoha kulud vähemalt projektiperioodiks. Piirkonna kriisi(ennetus)juhi ja teenuste arengu koordinaatori olemasolu tagaks kavandatud teenuste reaalse väljaarendamise

Täpsemad tegevused ja nende konkreetsem maksumus selguvad toetuse ettevalmistamise raames ja projekti elluviimise käigus.

Kontseptsiooni elluviimisel meetme „Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused“ rahastusel lisanduvad kulude koosseisu lisaks veel muude investeeringu elluviimiseks tarvilike tegevuste kulud - omanikujärelevalve ja projektijuhtimine; hangete ettevalmistamine ja läbiviimine jm ettevalmistavad tegevused ning erinevad avalike teenuste arendamise tegevused (tabel 37).

Tabel 37. Projekti tegevuste hinnanguline maksumus

	Maksumus (€)	Osakaal
Avalike teenuste arendustegevused, sh	80 000	3,0%
piirkonna kriisiennetuskeskuse arengu koolitustsükkel (sh õppereisid)	28 000	
haridus- ja kogukonnakeskuse arengu koolitustsükkel (sh õppereisid)	28 000	
piirkonna kriisiennetuskeskuse mitteinvesteeringulised väikevahendid	6 000	
haridus- ja kogukonnakeskuse mitteinvesteeringulised väikevahendid	6 000	
raamatukogude mitteinvesteeringulised väikevahendid	6 000	
noortekeskuse mitteinvesteeringulised väikevahendid	6 000	
Personalikulud, sh:	188 000	7,2%
piirkonna kriisi(ennetus)juht	94 000	
teenuste arengu koordinaator	94 000	
Investeeringud, sh:	2 358 000	89,8%
Hoone rekonstrueerimine ja juurdeehitus	2 358 000	
KULUD KOKU	2 626 000	100,0%

Investeeringu ja teenuste arendustegevuste täpne maksumus selgub peale täiendavaid ettevalmistavaid tegevusi ja hangete läbiviimist. Samuti nendega kaasnev rahaline tuleviku majandamis- ja personalikuludele.

Arvestades kogukuluga u 2,62 miljonit eurot (sh käibemaks) ja tegevuste elluviimisega meetme „Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused“ rahastusel, kujuneks toetuse summaks u 1,5 miljonit eurot (maksimaalne toetuse summa on kuni 1,5 miljonit eurot, toetuse määr kuni 60%) ja omafinantseeringu suuruseks u 1,12 miljonit eurot.

3.3.4. Tegevus- ja ajakava

Tegevus	Algus	Lõpp	Tegevuse oodatav tulemus
1. Taotluse esitamisele eelnevad tegevused			
1.1. Valla asutuste, kohaliku kogukonna ja asjakohaste organisatsioonide kaasamine vajaduste väljaselgitamiseks ja arenguideede genereerimiseks	jaan.24	veebr.24	Välja on sõelutud vajadused ja arendusideed sisendiks ehitusprojekti koostamisele (ruumide vajadus ja funktsionaalsus)
1.2. Kaarepere keskus ehitusprojekti koostamine	sept.23	märts.24	Ehitusprojekt (eelprojekt) on koostatud
1.3. Projekti sisutegevuste täpsustamine, maksumuskalkulatsioonid ja/või eelpakkumiste võtmine (teenuste disain, arendustegevused)	veebr.24	märts.24	Projekti sisutegevused on detailselt läbimõtestatud, selgunud on planeeritavate arendustegevuste hinnangulised maksumused
1.4. Taotluse ja lisade koostamine (sh DNSH, kliimakindluse analüüs)	jaan.24	märts.24	Taotlus ja lisad on nõuetele vastavalt koostatud ja komplekteeritud
2. Rahastamisotsuse järgsed tegevused (projekti periood: 28 kuud)			
2.1. Hangete läbiviimine (ehituslik põhiprojekt; teenuste disainimise ja arendamise hanked; ehitustegevus; soetused; omanikujärelevalve)	juuli.24	dets.24	Hankedokumendid on koostatud
2.2. Ehitustööd	jaan.25	dets.25	Hoone on rekonstrueeritud ja juurdeehitus rajatud vastavalt projektile ja nõuetele
2.3. Omanikujärelevalve	jaan.25	dets.25	Läbi on viidud ehitustööde omanikujärelevalve ning objekt on omaniku poolt vastu võetud
2.4. Soetused	okt.25	dets.25	Soetatud on keskuse avamiseks vajalikud seadmed ja sisustus, kõik paigaldatud ja toimib
2.5. Teenuste arendamise koordinaatori ja kriisi(ennetus)juhi palkamine	okt.24	okt.26	Läbi on viidud asjakohane värbamisprotsess, leitud on kvalifitseeritud inimesed ametikohadele, kelle tulemusel on projektis seatud eesmärgid saavutatud
2.6. Teenuste disaini ja arendustegevuste programmi läbiviimine	okt.24	okt.26	Projekti sisutegevused (sh teenuste disainimine, arendustegevused) on kavandatud ja tulemuslikult ellu viidud
2.7. Projekti juhtimine	juuli.24	dets.25	On toimunud operatiivne infovahetus osapoolte vahel Projekti eelarvest on kinni peetud Projekti tegevus- ja ajakavast on kinni peetud Projekti aruandlus on korrektselt koostatud. Saavutatud on projekti eesmärgid